

Areport

1/2015

Taky jsem kdysi nadával na GŠ 2

Návrat z islandského nebe 6

Pomoc přišla včas 18

Operace Mercury

Chrudimský výsadkový prapor nacvičoval
pro síly rychlé reakce NATO obsazení letiště

strany 10–12

VELITEL 22. ZÁKLADNY VRTULNÍKOVÉHO LETECTVA organizuje výběr kandidátů na obsazení systemizovaných míst u jednotky předsunutých leteckých návodčích (FAC)

VSTUPNÍ PODMÍNKY:

- ➔ VZP s minimálně 2 roky praxe u útvaru
- ➔ Předchozí služba v bojových jednotkách AČR výhodou
- ➔ Středoškolské vzdělání s maturitou pro místa s hodností praporčík
- ➔ Pokročilá znalost AJ
- ➔ Zdravotní klasifikace „A“ výsadkář
- ➔ Předpoklad pro získání BP „Tajné“
- ➔ Fyzické a psychické předpoklady
- ➔ Další vojenské dovednosti výhodou

NAŠE NABÍDKA:

- ➔ Prestižní funkce FAC v hodnostech praporčíků
- ➔ Získání jedné z nejžádanějších specializací pro operace NATO
- ➔ Dynamicky se rozvíjející profese
- ➔ Odborná příprava a výcvik v zahraničí
- ➔ Odpovídající zázemí na moderní letecké základně včetně přímé účasti na leteckém výcviku
- ➔ Výcvik ve výsadkové přípravě
- ➔ Nasazení v zahraničních operacích

PRŮBĚH VÝBĚRU:

- ➔ Registrace uchazečů proběhne formou zaslání strukturovaných profesních životopisů (včetně kontaktních čísel na mobilní telefon a Alcatel) na adresu **capal@army.cz** a bude uzavřena 30. ledna 2015.
- ➔ Uchazeči budou vyrozuměni o výsledcích prvotního výběru na základě posouzení životopisů **do 4. února 2015.**
- ➔ Druhá část výběru je dvoudenní a proběhne ve dnech 12.–13. února 2015 u 22. zVrL Sedlec, Vícenice u Náměště nad Oslavou.
- ➔ Další podrobnosti budou uchazečům sděleny individuálně, popř. je možné kontaktovat telefonicky velitele jednotky FAC na alc. číslo 438 521.

Naše slova

Vážení a milí čtenáři, rádi bychom vám poděkovali za váš zájem o A report v uplynulém období a věříme, že nám zůstanete věrni i v právě začínajícím roce. Abychom obsah stránek našeho časopisu ještě více oživil, přicházíme s celou řadou novinek. V rubrice Hrdinové všedních dnů budeme přinášet články o jedincích, kteří prokázali nemalou dávku odvahy, a to ať již přímo na bojišti, či v mírovém životě. Jeden z těchto současných hrdinů bude vybrán a obdrží cenu Vojenský čin A reportu. Rubrika Lidé kolem nás bude věnována portrétům příslušníků resortu, kteří jsou něčím výjimeční či zajímaví. V Manuálu profesionálního vojáka přineseme praktické rady z různých oblastí pro především nové příslušníky jednotek a útvarů. Bude se jednat například o humanitární právo, přežití v zajetí, minové nebezpečí, maskování, taktiku, ošetřování zbraně, logistiku atd. Články s pérovkou Armádní paragrafy zaměříme na novinky v legislativě, nové vyhlášky a rozkazy. Ani zdánlivě běžné, každodenní události z vojenských útvarů a zařízení by neměly uniknout naší pozornosti. Informace o nich budeme přinášet v krátkých, několikařádkových zprávičkách v rubrice Domino. Kromě toho máme připravenou ještě celou řadu nepravidelných rubrik.

Na závěr bychom rovněž rádi poděkovali našim autorským spolupracovníkům, bez jejichž aktivního a iniciativního přístupu bychom se rozhodně neobešli. Za všechny jmenujme Janu Růžičkovou, Magdu Dvořákovou, Janu Fedorkovou, Pavla Pazderu, Miroslavu Štenclovou, Janu Samcovou, Petra Seiferta, Vlastimila Cyprisovou, Viktora Mecu, Dušana Rovenského, Michala Zdobinského, Tomáše Souška, Miroslava Šindeláře, Janu Zechmeisterovou a Viktora Slivu.

Hodně pracovních i osobních úspěchů všem v novém roce přeje redakce A reportu

Generál Pavel navštívil o vánočních svátcích vojáky ve Vrběticích

Ve čtvrtek 25. prosince 2015 navštívil náčelník Generálního štábu AČR armádní generál Petr Pavel vojáky střežící areál municičního skladu ve Vrběticích. Na místě se osobně seznámil

Pokud dojde ke zhoršení počasí, může se interval střídání upravit," uvedl poručík Jan Mikláš na základně v Haluzicích a seznámil generála Pavla s počtem stacionárních a mobilních stanovišť a s místy, která jsou zajištěna technickými prostředky.

„Je to poměrně náročné. Když jdete v lese, musíte být neustále bdělý a sledovat určený prostor a naslouchat. Za šestihodinovou směnu nachodím zhruba 14 až 15 kilometrů," konstatoval velitel družstva rotný Leoš Posák. Na Štědrý den měli vojáci tradiční bramborový salát, ke kterému si mohli vybrat buď kapra nebo kuřečí řízek. Každý obdržel i vánoční balíček.

Text a foto: plk. Jana Růžičková

s aktuální situací, se systémem střežení areálu a také s vybudovaným zázemím vojáků. S vojáky neformálně pohovořil jak přímo ve stanech, kde odpočívali, tak na strážních stanovištích. Ocenil rovněž vstřícnost místních obyvatel v Haluzicích, kteří vojáky na Štědrý den navštívili a kromě betlémského světla jim přinesli i vánoční cukroví. Místní děti si pak měly možnost pohlédnout nejen základnu, ale také techniku, kterou zde vojáci používají.

„Vojáci se střídají v současné době na stanovištích po šesti hodinách.

obsah

Taky jsem kdysi nadával na GŠ Rozhovor se ZNGŠ genmjr. Františkem Maleninským	2
Návrat z islandského nebe Čáslavská 211. letka zajišťovala ostrahu vzdušného prostoru nad Islandem	6
Operace Mercury Chrudimský výsadkový prapor nacvičoval pro síly rychlé reakce NATO obsazení letiště	10
Novodobý stopař Letka bojového zabezpečení 22. zVrL sdružuje ve svých řadách i tzv. pathfindery	13
Arrcade Fusion 2014 Naši chemici se účastnili největšího cvičení Spojeneckého sboru rychlé reakce ARRC	14
Velký úklid Příslušníci 15. žp se v roce 2014 nepodíleli pouze na asanaci vojenského újezdu Brdy	16
Undergroundu se komunisté báli Ministr obrany Martin Stropnický předal osvědčení představiteli odboje a odporu v době normalizace Miroslavu Vodrážkovi	17
Pomoc přišla včas Hrdinové všedních dnů	18
Vánoce v terénu Armáda České republiky střeží vnější perimetr municičního areálu Vrbětice	20
Maskovací vzor 95 Od zavedení nejznámějšího maskovacího vzoru AČR uplynulo dvacet let	22
Domino Zaujalo nás v prosinci 2014	24
Pod vysokou ochranou Lidé kolem nás	26
W-3A Sokol Letecká záchranka s modernizovanou posilou	28
Konference vrtulníkového letectva Zdokonalování taktiky vrtulníkového letectva na základě současných trendů	28
Taros 6x6 V2 Český vojenský robot, který zaujal odborníky na výstavě Future Forces	30
Program MSFV – neefektivita na afghánský způsob Technika a výzbroj	32
IOMAX Archangel – další ozbrojený práškař Technika a výzbroj	34
Combat Guard – izraelská obrněná bugina Technika a výzbroj	36
Hodinové peklo Historie	38
Dukla ve stylu retro Vzpomínka na slavné působení Dukly Jihlava v naší nejvyšší hokejové soutěži	40
Mezinárodní humanitární právo Manuál profesionálního vojáka	41
Interní komunikační portál	43
Nasazena před dokončením Historie	44

Přinášíme rozhovor se zástupcem náčelníka Generálního štábu – náčelníkem štábu generálmajorem Františkem Malenínským

Taky jsem kdysi nadával na GŠ

Generálmajor František Malenínský působil v minulosti na aliančních velitelstvích v nizozemském Brunssumu a belgickém Monsu. Od roku 2011 vykonával funkci zástupce náčelníka Generálního štábu – inspektora AČR. Loni na jaře převzal funkci zástupce náčelníka Generálního štábu – náčelníka štábu. A právě na záležitosti s ní související jsme se ho ptali.

Je velký rozdíl stát v čele inspektorátu, nebo dělat náčelníka štábu Generálního štábu?

Každá z těchto funkcí má něco specifického. Díky tomu, že jsem prošel inspektorátem, mám určité penzum zkušeností. Tam se totiž z hlediska kontrolní a právní činnosti řešily záležitosti legislativního a vojenského charakteru, které mi značně pomáhají ve funkci náčelníka štábu. Z hlediska právního vzdělání a právního pohledu na některé záležitosti se lépe orientuji a mám větší přehled. Ty funkce jsou rozdílné v tom, že inspektor zodpovídá za část vojenského života, která se týká takových atributů, jako je disciplína, kázeň, právní a morální aspekty. Náčelník štábu má na starosti celý chod Generálního štábu. To má následně dopad na jednotlivé činnosti celé Armády České republiky.

Dříve jste ale měl na starosti dvacet lidí a nyní zodpovídáte za podstatně více...

Takhle se to asi nedá říci. Jako náčelník štábu nejsem statutární orgán, takže nevelím nikomu, ale mýma rukama zde prochází spousta záležitostí, které se týkají celé armády. Když připravujeme úkoly z hlediska koncepcí, mírových a válečných struktur, střednědobého plánování či přerozdělování finančních prostředků, tak to má dopad i na toho posledního vojáka. V každém případě ale nemám nyní pod sebou, jako na inspektorátu, přímo podřízených dvacet lidí, ale Generální štáb se všemi sekcemi a hlavně se všemi dopady dolů na podřízené složky. Co se zde vymyslí anebo připraví, musí mít také adekvátní formu a každému musí být jasné, jak to má provést a naplnit.

Odpovídáte podobně jako náčelník štábu útvaru za takovou tu denní operativu celého Generálního štábu?

Na útvaru je náčelník štábu v pozici, že v podstatě každý den řídí jeho běžný chod. Tady je náčelník štábu každý den v situaci, kdy se na něj valí lavina širokého spektra úkolů ze všech světových stran. Ten proces je z mého pohledu nesrovnatelný. Tady se řeší úplně všechno,

počínaje mezinárodními závazky přes vládní záležitosti, dopady zákonů, mobilizační problematiku, mírové a válečné struktury, plánování až po problémy denního života a operativu. Pracuje zde řada lidí, kteří za poslední dva tři roky udělali více jak dva tisíce každodenních úkolů. Jedná se o záležitosti, kdy je potřeba něco připravit, vyřídit a hlavně kvalitně zpracovat. Musím přiznat, že jsem před lety nadával na Generální štáb a z různých zastávaných pozic se mi zdálo, že ti lidé tu nic nedělají. Po čtyřech letech,

co jsem zde, musím před mnohými z nich smeknout. Ten obrovský objem práce, který tady odvádějí, si mnozí u útvarů nedokáží ani představit. Možná někdo řekne, že mluvím nesmysly nebo si vymýšlím, ale jsem si jistý, že to mohu velice objektivně posoudit, poněvadž jsem za svou kariéru prošel od těch nejnižších funkcí na útvaru až po Generální štáb, a kdyby mi teď někdo řekl,

že se mohu vrátit zpět, asi bych to přivítal. Život na útvaru je totiž o hodně jednodušší.

Není to zde obtížné proto, že jste mezi dvěma mlýnskými kameny? Na jedné straně je vojsko a na druhé ministerstvo...

To se nedá tak hodnotit, tady to ani tak nevnímáte. Je to strategická úroveň a řeší se tu

všechny záležitosti týkající se Aliance, Evropské unie, spolupráce s dalšími resorty, příprava krizového řízení, analyzujeme zde veškeré dopady nejrůznějších událostí, výhledy, koncepce rozvoje a plány. K útvarům jde již hotový materiál. Z vlastní zkušenosti mohu říci, že to představuje každý den dvanáct až třináct hodin práce.

V jednom z minulých rozhovorů jste zmínil, že jste týmový hráč. Měl jste v této funkci možnost nějakým způsobem ovlivnit výběr a formování týmu, se kterým spolupracujete?

Řekl bych to jinak. Hrál jsem fotbal, a tak vím, co to je, když trenér dokáže dát dohromady dobrou jedenáctku, která je ochotná poslouchat a naplnit jeho pokyny. Jednotliví hráči zde nejspíš nedosahují kvalit RONALDA či MESSIHO, ale měli by rozumět a pochopit, co po nich trenér chce. Pokud hovoříme o týmovém duchu, je nezbytné na počátku takřka jít restartovat myšlení. Přišel totiž nový kouč a to, co bylo za starého trenéra, možná už neplatí. Má prostě jiný pohled na danou hru a chce si vytvořit takový systém, aby mu tým šlapal. Myslím si však, že řada příslušníků GŠ pochopila, co po nich člověk chce. Ve většině případů restartovali myšlení. Musíme všichni společně chápat, že ta naše práce musí mít smysl a že musíme hledat všechny cesty, které nám pomůžou zefektivnit to, co denně děláme. Řada odborů již začala pracovat v jiné intenzitě a v jiné kvalitě. Pokud bych to řekl opět ústy trenéra, tak ta má jedenáctka ještě potřebuje

nějaký čas, ale jsem přesvědčen, že už začala hrát dobrý fotbal. Mou výhodou je i to, že mám zkušenosti z působení v aliančních strukturách. V minulosti se nám podařilo implementovat řadu dobrých poznatků z práce v NATO a již aplikujeme stejné principy úkolování a distribuci denních úkolů a hlavně mezi sebou komunikujeme s cílem vědět, kdo, jak, kdy a komu se má předat zadaný úkol a čím je osobní odpovědnost za jeho splnění.

Jak velkou výhodou je to, že člověk přijde na Generální štáb z Generálního štábu, respektive z inspektorátu?

Určitě je to výhoda. Nedovedu si představit, že bych byl posazený do funkce náčelníka štábu Generálního štábu bez toho, že bych zde strávil ty roky na inspektorátu. Během tohoto období jsem měl možnost se velice podrobně seznámit s tím, kdo zde za co odpovídá. Z mého pohledu vidím výhodu i v tom, že znám zdejší lidi. Pokud se tedy něco řeší, vím přesně, na koho se obrátit, a nemám problém mu zavolat a domluvit se. Ta výhoda je tedy viditelná. Nedokážu si představit, že bych dělal tuto funkci bez zmíněného zázemu. Pokud byste se zeptali někoho, kdo přišel na GŠ nový, tak řekne, že potřeboval určitý čas, než se zapracoval. Já jsem měl tu výhodu, že už jsem v tomto prostředí byl zapracovaný.

Kdysi jste zmínil, že největší hodnota naší armády je lidský potenciál. Máte pořád tento názor, myslíte si, že se nadále zkvalitňuje?

Myslím si, že tento potenciál tady byl, je a bude i nadále. Spousta lidí má za sebou práci v zahraničních strukturách, účast v operacích, jsou kvalitně připraveni a jsou vysoce hodnoceni nejen za práci, kterou odvádějí v našich podmínkách, ale mají velkou prestiž i na mezinárodní úrovni. Ta kvalita lidí naší armády je tedy nesporná. Samozřejmě v každém kolektivu existuje mnoho tahounů, kteří jej vedou, ale i jedinci, kteří se s týmem pouze vezou, ale myslím si, že těch je jen velice nízké procento.

Ptám se vás na to z toho důvodu, že před nedávnem jste sebral výraznou roli během tzv. výběrů do funkcí na Generálním štábu. Jak významný krok ke zkvalitnění lidské potenciálu v armádě to podle vás byl?

Do výběrů jsme aplikovali záležitosti naprosto běžné v armádách NATO. Je celkem logické, že máme zájem vybrat si na jednotlivé funkce ty nejlepší lidi, kteří jsou k dispozici. Může se sice stát, že zvolený, byť má ty nejlepší dispozice, nezapadne do konkrétního týmu. Přesto si myslím, že právě tato forma je nejlepší cestou do budoucna. Již v nejbližší době by měla vstoupit v platnost novela zákona o vojácích z povolání č. 221. A právě ta bude klást zásadní důraz na to, aby se do funkcí dostávali lidé, kteří budou mít ty nejlepší předpoklady. Tím, že jsme tento proces spustili s více než ročním předstihem, zajistíme, aby tyto zásady v budoucnu nikoho nepřekvapily.

Až tedy vstoupí v platnost novela zákona o vojácích z povolání a rozšíří se výběry i na ty základní funkce, dojde k dalšímu skokovému zkvalitnění velitelského sboru naší armády?

Samozřejmě. Pokud bychom se podívali na jednotlivá paragrafová znění zákona č. 221, je tam jednoznačně stanoveno, že pro každou funkci platí určitá doba rozhodná a každý musí prokázat své kvality. Mění se i způsob hodnocení lidí, jenž bude mnohem všestrannější a objektivnější. Chceme tomu přizpůsobit i hodnocení studentů během jejich studia na Univerzitě obrany. Rádi bychom od samého začátku mapovali přednosti jednotlivých budoucích důstojníků a následně je rozvíjeli. Budeme se držet zásady, že do vyšších funkcí postoupí jen ti nejlepší a nej kvalitnější po všech stránkách. V případě, že voják nenaplní požadavky na něj kladené, budeme se muset s dotyčným rozloučit. Jsem optimista a věřím, že tento systém se nastaví velice transparentně a spravedlivě. Hodnocení lidí nebude již založené na kamarádství či loajalitě, ale na objektivním zhodnocení každodenní práce a předpokladů daného člověka.

Původní profesí jste dělostřelec. V zahraničních misích posledních dvou desetiletí hrál prim lehká pěchota. Po událostech na Ukrajině se ale ukazuje, že bez těžkých zbraní se neobejdeme. Myslíte si, že naše dělostřelectvo v tomto směru čeká zelená?

Porovnávat mise a situaci na Ukrajině asi nelze. Tato situace nám spíše nastavila jasné zrcadlo, že prognózy o bezpečnostní stabilitě v Evropě byly mylné a my se musíme velice pečlivě zabývat naším primárním úkolem, a to obranou naší země. Není naším úkolem jen reagovat na to, co se právě děje nebo může stát, ale musíme

řešit udržení našich schopností v celém spektru komplexně a na základě vývoje bezpečnosti, finančních limitů a budoucích hrozeb. V současné době se pracuje velice intenzivně na konceptu rozvoje AČR s výhledem na deset let. Ten v sobě zahrnuje kromě jiného rozvoj jednotlivých druhů vojsk. V řadě případů nám končí životnost zbraňových systémů, a proto je nutné politicky a vojensky rozhodnout, zda si příslušnou schopnost potřebujeme udržet i na základě vývoje změn bezpečnostního prostředí nejen v Evropě, ale také ve světě. Z mého pohledu armáda, která si nedokáže v rozumné míře udržet všechny schopnosti, ztrácí svoji identitu a schopnost reakce na možná rizika. Pokud se nyní mluví o tom, že potřebujeme změnit ráže děl na standard NATO, zvýšit dostřel, zmodernizovat systémy velení a řízení, zkvalitnit prostředky průzkumu, zvýšit mobilitu a přepravitelnost, a tím dosáhnout kompatibility a interoperability, tak má dělostřelectvo před sebou novou perspektivu. Jsem velice rád, že se podařilo v souvislosti s postupným navyšováním vojenského rozpočtu dosáhnout politického konsensu. Stabilně se rozvíjející vojenský rozpočet slouží k tomu, že můžeme lépe plánovat rozvoj jednotlivých druhů vojsk.

Znamená to, že považujete připravovanou koncepci rozvoje AČR za přelomovou, řekl bych dokonce revoluční záležitost?

Nevím, zda koncepce výstavby AČR se dá nazývat revoluční. Je to jasná, hloubková analýza toho, jaké schopnosti s ohledem na možný vývoj bezpečnostní situace potřebujeme udržet. Je to určitá inventura. Věcem, které byly nakoupeny před třiceti čtyřiceti lety, končí životnost, nejsou doplněné útvary a zařízení na odpovídající úroveň, chybí řada rozhodujících materiálů, a pokud máme zabezpečit náš primární úkol, obranu, a to ať již našeho teritoria, či teritoria spojenců, musíme mít vytvořeny veškeré podmínky pro to, abychom tento úkol splnili. Jen v oblasti lidských zdrojů máme v současné době propad pět tisíc lidí. Přitom existuje celá řada úkolů, které musíme zajistit například z hlediska

závazků k NATO a Evropské unii. Jsou tady úkoly vůči integrovanému záchrannému systému, a pokud politická garnitura a vláda dodrží svůj slib a růst finančních zdrojů nám zaručí stabilizaci rozpočtu tak, abychom mohli pokračovat v modernizaci, obměně zbraňových systémů a doplňování lidských zdrojů, pak se dokážeme se všemi těmito záležitostmi a závazky vyrovnat. Snažíme se o to, aby naše armáda nabrala druhý dech, ale za revoluční bych to nepovažoval, poněvadž je to nutná realita pro fungování této armády. Víme, že v minulosti byla vytvořena řada důležitých dokumentů, ale nikdy se nenaplnil jejich obsah nebo záměr.

Jednalo se ale o resortní záležitosti, tento dokument by měla schválit vláda...

Ano, to máte pravdu. Teď se jde tím směrem, že chceme, aby tento dokument schválila vláda, a tím byly vytvořené spolehlivé politické záruky. V případě, že chceme nakoupit něco v roce 2020, tak už to musíme připravovat nyní. Začínat však s tímto procesem za situace, kdy nebudeme vědět, zda to budeme schopni ufinancovat, by určitě nebyla cesta správným směrem. Důležité pro nás je, abychom jako resort byli schopni říci, to jsme si naplánovali, to je směr našeho vývoje. Nechceme dělat nic netransparentního, ale pouze ukázat, že v případě schválení vládou se budeme držet v předem stanovených mantinelech. Chceme, aby zde nebyly obdobné kauzy jako v minulosti, ale aby se řešilo to, co je skutečně naplánované a pomůže zvýšit obranyschopnost této země.

Zmínil jste potřebu doplnění lidských zdrojů. Není trochu problém v tom, že se několik let nedoplňovalo, a najednou nabereme tři čtyři tisíce lidí? Nevzniká nám takto personální hrb?

V tom máte pravdu. V minulosti tady byly určité sinusoidy. Období, kdy jsme měli intenzivní nábor, se střídala s těmi, kdy byly náborové pozastaveny. To není určitě dobré. Navíc je zde otázka, zda jsme schopni plánované náborové zcela naplnit. Je to spojeno i s určitým demografickým vývojem a s kvalitou lidských

A fakta

Generálmajor František Malenínský se narodil 22. července 1959 v Českých Budějovicích. Po maturitě na Vojenském gymnáziu v Moravské Třebové nastoupil v roce 1978 na Vysokou vojenskou technickou školu v Martině. Později během postgraduálního studia absolvoval Vojenskou akademii v Brně, Královskou akademii obranných studií v Londýně a kurz pro vyšší důstojníky v NATO Defence College v Římě. Profesionální vojenskou kariéru začal jako velitel čety. Postupně prošel funkcemi velitele dělostřelecké baterie, oddílu a brigády. V roce 2000 se stal zástupcem velitele divize. O dva roky později byl ustanoven do funkce zástupce náčelníka štábu EUR RC North v nizozemském Brunssumu. Po návratu do České republiky dělal ředitele Ředitelství výcviku a doktrín a velitele sil podpory a výcviku. Později se stal ředitelem PCC SHAPE a zástupcem náčelníka štábu SHAPE v belgickém Monsu. Od roku 2011 vykonával funkci zástupce náčelníka Generálního štábu – inspektora AČR. Vloni na jaře převzal funkci zástupce náčelníka Generálního štábu – náčelníka štábu.

zdrojů. Pokud máme v databázi pět deset tisíc zájemců, a nakonec nám jich projde jen pět set, vzniká nám problém. Je to dáno špatným zdravotním stavem a nedostatečnou fyzickou kondicí populace. Nehledě na všechny tyto potíže ale musíme nabírat. Roční úbytek vojenského personálu je zhruba tisíc lidí. Když nezačneme zvyšovat náborová čísla, mohlo by se za chvíli stát, že zde bude armáda „dýchodců“ a bude nás jak do mariáše. Nebývá nám nic jiného než nabírat skokově. Již v letošním roce by to mělo být patnáct set nových vojáků. Každý další rok se toto číslo bude o další stovky zvyšovat. Snaha je do roku 2020 naplnit útvary alespoň na devadesát procent.

Text: Vladimír Marek, foto: autor a Jan Kouba

Otevřený přebor velitele 25. protiletadlového raketového pluku v lyžařském maratonu a

ŠUMAVSKÝ SKIMARATON

K O O P E R A T I V Y

21. - 22. 2. 2015

Kvilda ■ CZE

- Také máte dost pouhého pádlování holemi ve stopě? Raději se skvěle sklouzněte v pestrém prostředí Šumavy!
- Vychutnejte si nádhernou trasu závodu na území Národního parku Šumava přes Zhůří, Horskou Kvildu, Prameny Vltavy a s jedinečným přejezdem Černé hory!
- Zažijte skvělou atmosféru nejkrásnějšího lyžařského lafu v ČR!
- Závodte bruslením, klasicky, rychle i na pohodu!
- Nechte se rozmazlit absolutně nejlepším zázemím pro závodníky zajištěným Stopou pro život!

Více aktuálních informací na
www.skimaraton.cz

dětské závody

klasické závody

skejtový závod

Neobyčejný víkendový příběh

Čáslavská 211. letka úspěšně splnila svůj úkol: sedm týdnů zajišťovala ostrahu vzdušného prostoru nad Islandem

NÁVRAT z islandského nebe

Je ráno 4. prosince 2014, krátce po sedmé hodině. Technický personál mise vzdušných sil AČR na islandské letecké základně Keflavík ASICIPPN (Airborne Surveillance and Interception to meet Capabilities Iceland's Peacetime Preparedness) má krátkou operativní poradou. V České republice touhle dobou již svítá, tady bude ještě minimálně tři hodiny tma jako v pytli. Velitel roje kapitán Jan Ďucha vydává mechanikům a technikům poslední pokyny. Včera přesně o půlnoci ukončila dvojice pilotů hotovostní službu ostrahu vzdušného prostoru nad Islandem. Nyní je potřeba dokončit poslední přípravy k přeletu pětice supersoniků JAS-39 Gripen na domovskou základnu v Čáslavi.

Jeden z techniků upozorňuje, že letouny se vrací do Evropské unie. Nejspíš přijdou celníci. Je potřeba nechat si potvrdit ke každému stroji pět kopií celních deklarací. Jedna zůstane na Islandu, ostatní jsou pak určeny celníkům v České republice. „Vracíme flotilu ve skvělé kondici, nikdo nám nemůže nic vytknout,“ uzavírá poradou kapitán Ďucha.

Předletová příprava

Následně rozvážá velitel techniky a mechaniky k jednotlivým zodolněným úkrytům, ve kterých jsou uloženy gripeny. Úkryty se již na první pohled liší od těch, které známe z českých vojenských

letišť. Nejsou tolik zapuštěné do země, zeminu ale nahrazuje síla betonu. Obrovská vrata se neotevírají do stran, ale dovnitř úkrytu. Hydraulické písty v tomto případě však pracují dosti pomalu, což by v případě náhlé potřeby poněkud zdrželo start letounu v hotovosti.

Letadlová osádka skládající se z technika a mechanika se pouští do předletové přípravy. Jedná se o základní druh přípravy letounu k letu či – jako v tomto případě – k bojovému použití. Stroje jsou totiž na cestu domů plně vyzbrojeny a nabitý. Předletová příprava trvá standardně zhruba šedesát minut. Zdejší osádky jsou nakolik zkušené, že ji zvládají v daleko kratším čase. A to i díky tomu, že se na přelet

na domovskou základnu chystaly již poslední dva dny.

Samotná příprava obsahuje vnější obhlídku letounu, s důrazem na jeho kompletnost. Důkladně se prověřuje motor. Kontroluje se doplnění všech kapalin a plynů. Nemalá pozornost se věnuje vystřelovacímu sedadlu a vyjmutí všech zajišťovaadel.

Vozí si vše s sebou

„Pokud by technik či mechanik zjistili nějaké nedostatky, kontaktují mne, jako velitele roje. Poradíme se, zda je v našich silách je odstranit na místě. V případě, že ne, odebrali bychom se na budovu údržby, kde jsou v dokumentaci upřesněny další postupy. Když by to přesahovalo naše lokální možnosti, řešili bychom to přes odborného inženýra. K ničemu takovému ale nedošlo. Vše je v pořádku. Nedá se říci, že by zdejší drsnější klima mělo nějaký vliv na poruchovost letounů. Technika nás neklamala. Setkali jsme se zde s běžnými závadami, jaké musíme řešit i doma v České republice. Dá se říci, že jsme si vylepšili údržbový parametr, což je počet letových hodin mezi dvěma závadami. Dostali jsme se k sedmi hodinám. To je velmi solidní parametr,“ vysvětluje kapitán Ďucha. „Působili jsme v Keflavíku standardně ve třech rojích. Každý z nich se skládá z velitele a tří dvojic tvořených technikem a mechanikem. Ze zdejší základny jsme nemohli využít téměř žádné

technické vybavení. Gripeny na ní byly dislokovány teprve podruhé v její historii. Pokud jsme nasazeni v zahraničí, a není to Švédsko, jsme zvyklí si všechno s sebou vozit. Vzali jsme si i standardní náhradní díly. Navíc byly nasmlouvány pravidelné závozy ze kbelské základny. Kdyby došlo k nějaké nepředvídatelné situaci, řešilo by se to právě tímto způsobem. Letouny jsme prověřovali ve standardním režimu podle údržbového plánu. Z těch složitějších záležitostí jsme měli závadu na radaru a na hydraulickém systému. Se vším jsme si ale poradili v řádu několika hodin.“

Technici sice na Islandu pracovali ve zodolněných úkrytech, teplota v nich byla ale prakticky stejně nízká jako ta venkovní. Nejvíce personál trávil nárazový vítr, tolik charakteristický pro tuto oblast. Potíže byly rovněž s prašným prostředím.

Předletová příprava nekončí ani příchodem pilota a předáním letounu. Kola stroje jsou stále na špalcích. Nad Keflavíkem již druhý den zuří sněhová vánice. Je potřeba otevřít těžká vrata a vstít do rukou lopaty. Jinak by mohl mít letoun problémy vyjet vůbec z úkrytu.

Rok na přípravu

Vzdálenost mezi čáslavskou základnou a letištěm Keflavík je zhruba dva tisíce osm set kilometrů. A právě ty museli počátkem října loňského roku piloti 211. taktické letky překonat. „Zdolání

Meteorologická stanice americké armády na Islandu v roce 1944

takovéto trasy je skutečně v naší historii unikátní. Bez tankování za letu není něco podobného možné. Proto jsme během přeletu doplňovali pohonné hmoty z tankeru KC-767, který poskytl italské letectvo. To je na velice vysoké profesionální úrovni. Jejich přístup k našim požadavkům a potřebám byl vynikající. Vzájemnou spolupráci můžeme hodnotit jedinečně jako výbornou. A to jak při přeletu na Island, tak i při přípravách na odlet

z této země,“ říká velitel našeho úkolového uskupení plukovník Martin Nezbeda. „Náročné to bylo i z hlediska času, který museli naši piloti strávit ve vzduchu. Čtyři až pět hodin byli uzavřeni v kabině. S tím samozřejmě souvisela příprava techniky, personálu a především pilotů samotných na tento přelet.“

Pro české taktické letectvo se v případě mise ASICIPPN jednalo již o třetí operaci tohoto typu.

A fakta

Letecká základna Keflavík leží uprostřed lávové kamenné pustiny na poloostrově Reykjanes na jihozápadním pobřeží Islandu. Letiště vybudovala během druhé světové války americká armáda. Do provozu bylo uvedeno v březnu 1943. Postupně měli Američané na Islandu až 47 tisíc vojáků. Další dějství v historii této základny se začalo psát po druhé světové válce. Do roku 1947 musely všechny armády Island opustit. Základna přešla pod domácí správu. Paralelně s jednáními o odchodu amerických vojáků z ostrova probíhaly však rozhovory o dohodě umožňující přistávání amerických letounů na základně Keflavík. V roce 1951 podepsala islandská vláda se zástupci USA dohodu o obraně. Jejím součástí bylo provozování americké základny Keflavík na ostrově. V té době zde přistálo prvních patnáct amerických letadel. Postupně se základna rozrostla. Kromě leteckých sil na ní byla soustředěna řada radarových a monitorovacích stanic. Sídlo zde velitelství pro řízení radarových lodí a letounů, ale i logistická podpora strategických operací. Základna měla strategický význam především v období studené války. Jejím poloha mezi USA a územím kontrolovaným Sovětským svazem byla nenahraditelná. Po skončení studené války ale její význam upadal. V polovině března 2006 americký velvyslanec na Islandu oznámil, že se Američané rozhodli podstatně omezit svoji přítomnost na ostrově. Poslední americký voják opustil základnu Keflavík v září 2006. Následně NATO nabídl Islandu, že bude střežit jeho vzdušný prostor podobně, jako to dělá v případě baltských zemí. Kromě amerických pilotů tento úkol zajišťovali příslušníci vzdušných sil dalších aliančních armád. V říjnu 2014 na tento seznam přibyl i letectvo AČR.

A fakta

Island se rozkládá na stejnojmenném ostrově. Má rozlohu 103 125 kilometrů čtverečních a 321 857 obyvatel (2013). V hlavním městě Reykjavíku a jeho nejbližším okolí žijí téměř dvě třetiny obyvatelstva. Prvními osadníky, kteří se na ostrově usazovali již od devátého století, byli Norové a Keltové. Ve čtrnáctém století se ostrov společně s Norskem dostal na více jak pět století pod nadvládu Dánska. V druhé polovině devatenáctého století ale výrazně zesílily emancipační snahy. Dvou-týdenní zasedání dánsko-islandské komise v roce 1918 rozhodlo o úplné autonomii ostrova. Pro tento návrh se vyslovilo i devadesát procent islandských obyvatel. Od tohoto okamžiku se Island stal samostatným, suverénním neutrálním státem. S Dánskem ho pojila již jen personální unie, měly společného panovníka. Po obsazení Dánska německou armádou na jaře 1940 hrozil obdobný osud i Islandu. Londýn se rozhodl Němce předejít, a tak strategický ostrov během bleskové operace Fork 10. května 1940 obsadily britské jednotky. O rok později převzali ochranu tohoto ostrova od Britů Američané. Smlouva o personální unii byla platná do roku 1940. Poté mohl kterýkoli z obou států požádat o úpravu. Pokud by revize neproběhla do tří let, mohlo dojít k jednostrannému vypovězení smlouvy. To také Reykjavík v roce 1944 udělal. V celonárodním referendu se více než devadesát procent obyvatelstva vyslovilo pro zrušení unie a vytvoření republiky. Island byl nadále neutrální. V roce 1949 přijal nabídku stát se členem NATO, ovšem za podmínky, že v době míru nebudou na ostrově rozmístěna žádná cizí vojska. Island ani v současné době nemá žádnou armádu.

V minulosti absolvovalo dvě obdobné v Pobaltí. „Přesto to znovu a znovu představuje určitou výzvu. Pokud se týče jednotky, tedy 211. letky, která tvoří personální základ tohoto úkolového uskupení, není to úplně lehký úkol. Musíme se na jeho

A kvíz

Island nemá vlastní armádu. Spolupráci s příslušníky našich vzdušných sil měla na starosti pobřežní stráž. Které z následujících tvrzení je správné? Island

- a) je členskou zemí NATO,
- b) není členskou zemí NATO, ale pouze Evropské unie,
- c) je členem jak Evropské unie, tak i NATO.

Správná odpověď: a

zázemí na základně Keflavík fungovalo bez problémů. Bylo to prý dáno i tím, že se jednalo o mezinárodní letiště. Takže ten standard byl na vysoké úrovni.

Létali v neoprénech

Piloti si během mise na Islandu měli možnost vyzkoušet lety nejen nad zajímavou a v mnoha případech dokonce krásnou krajinou, ale i nad Atlantským oceánem. A to až do vzdálenosti sto šedesáti kilometrů od pobřeží. „Létání nad mořem pro nás až zas takovou novinkou není. Cvičíme ho téměř každý rok. Ne sice nad oceánem jako zde, ale například nad Baltem nebo nad Severním mořem. Pravidelně provádíme i pozemní výcvik zaměřený na tento druh létání. Piloti nacvičují, jak by se měli zachovat v případě, že by museli udělat nad mořskou hladinou katapultáž. V tomto směru jsme tedy dobře připraveni,“ dodává velitel úkolového uskupení plukovník Martin Nezbeda.

Také další piloti se shodují v tom, že létání nad mořem jim nedělá sebemenší problémy. A to ani s orientací. Určitou roli možná ale sehrává pocit člověka, že je nad mořem a že v případě jakéhokoliv problému by záchrana byla o něco složitější.

Právě z tohoto důvodu jsou piloti vybaveni kromě již standardní Anti-G kombinézy, která slouží ke zvýšení jejich odolnosti proti vlivu zrychlení za letu, i neoprénovým oblekem. „Nedá se říci, že by to nějak výrazně snižovalo komfort. Na druhou stranu ten oblek něco váží, také možnost pohybovat se v kokpitu je omezenější. Nedělalo nám to ale žádné velké problémy. Neoprén totiž v případě katapultáže nad mořem výrazně zvyšuje šanci přežít. Při současné teplotě by doba přežití v ledové vodě byla jen několik minut. S neoprénem se prodlužuje na desítky minut. Zvyšuje se tak naděje na naši záchranu,“ upozorňuje nadporučík Králík. Umocňuje ji navíc islandský záchranný systém. V pohotovosti

hotovostní dvojici na základně Keflavík. Do půlnoci 3. 12. 2014 chyběly necelé tři hodiny. „Létání na Islandu je s ohledem na místní podmínky přece jen specifické. Je zde kratší den, létáme nad mořem a v pro nás cizím, neznámém prostředí. Jsou tady častější změny počasí a silnější nárazový vítr,“ upozorňuje nadporučík Králík. „Stejně jako v České republice jsme procvičovali standardní techniky pilotáže. Jednalo se například o přepady na letící cíl. Trénovali jsme rovněž nadzvukové přepady, kterým se sice věnujeme i v České republice, tady jsme je ale dělali v nižších výškách. Zajímavou zkušeností byly také lety nad mořem a třeba i nad sopkami. Nad Islandem jsme měli možnost vyzkoušet si rovněž nadzvukovou rychlost, konkrétně tzv. nadzvukové přepady.“

Každý z gripenů v hotovostním systému byl vyzbrojen dvěma raketami AIM-9 Sidewinder středního dosahu a kanónem. Veškeré logistické

A fakta

První příslušníci mise ASICIPPN i s materiálem dorazili na leteckou základnu Keflavík 3. října 2014. Další personál je následoval v pondělí 6. října. Stíhací letouny JAS-39 Gripen přilétly o čtyři dny později. Hned následující den se na domovskou základnu mohl vrátit italský tankovací Boeing KC-767. Na jeho palubě se do České republiky vraceli i členové přípravného týmu, kteří již svoji práci na Islandu odvedli. Ve dnech 13. a 14. října se uskutečnily certifikační lety. Certifikaci udělila komise Společného mnohonárodního střediska řízení vzdušných operací CAOC, sídlícího v německém Udemu. Ta prověřovala jak letecký, tak i pozemní personál, včetně střediska řízení a uvědomování. Měřila například čas, který uplynul od vyhlášení signálu až po samotný vzlet. Dne 15. října v šest hodin ráno pak zaujali příslušníci českého úkolového uskupení hotovost Integrovaného systému protivzdušné a protiraketové obrany NATO. Po sedmi týdnech byl o půlnoci ze 3. na 4. prosince 2014 hotovostní systém mise ASICIPPN ukončen.

splnění připravovat s dostatečným předstihem. Abychom takovouto misi mohli absolvovat, potřebujeme minimálně rok na přípravu,“ zdůrazňuje plukovník Nezbeda. „Kromě toho tomu musíme věnovat ještě několik měsíců po skončení mise. Je to složité především z toho důvodu, že během mise máme rozdělený jak personál, tak techniku na dvou od sebe velice vzdálených místech. Díky zkušenostem a kvalitní logistice jsme však schopni tento úkol zvládnout. Dal bych to ale do uvozovek. Máme totiž jen jednu jednotku, tedy dvanáct

letounů, a omezený počet techniků a – především – pilotů. Za těchto podmínek to rozhodně není jednoduché.“

Standardní techniky pilotáže

Pilota nadporučíka Mariana Králíka jsme zastihli zhruba o deset hodin dříve ještě v ostré hotovosti. Společně s kolegou tvořil poslední

je připraven záchranný tým, který má k dispozici vrtulník. Ten by do patnácti minut vzlétl a provedl samotnou záchrannou operaci. Každý ze záchrannářů je profesionálně připraven. Náš letecký personál měl možnost vidět záznam akce na záchranu posádky lodi prostřednictvím slanění při bouři, kdy mořské vlny dosahovaly výšky dvanácti metrů.

Taktické řízení stíhačů

Na islandské základně Keflavík působila kromě pilotů a pozemního leteckého personálu i skupina navedení z 26. pluku velení, řízení a průzkumu. „Naše role spočívala v tom, že jsme byli zodpovědní za přímé taktické řízení stíhačů, kteří plnili bojový úkol. A to, ať již se jednalo o lety výcvikové, anebo ostré. V mém případě to byla premiéra. Příslušníci našeho pluku ale byli v minulosti již nasazeni v Litvě. Tato mise je však trochu jiná. Poprvé v historii nejsme v roli poradců, ale skutečně zodpovídáme za řízení taktických prostředků,“ vysvětluje náčelník skupiny navedení nadporučík Jan Veselý. „Naše práce tady je stejná jako činnost, kterou běžně děláme doma v České republice. Museli jsme ale projít v Belgii zhruba týdenním výcvikem, během kterého jsme si zvykali na jiný systém řízení letového provozu. Ten se od toho našeho však příliš nelišil. Po krátkém zaškolení jsme byli schopni plně fungovat.“

Na letecké základně Keflavík si vždy museli nejdříve vyžádat prostor, v němž se uskuteční let. Je zde totiž smíšené vojensko-civilní letiště a navíc dost velký provoz. Bylo rovněž potřeba vyzoomět Společné mnohonárodní středisko řízení vzdušných operací CAOC (Combined Air Operations Centre) v Udemu. Tento nadřízený stupeň musí totiž všechny letové mise schvalovat. Skupina navedení je jakýmsi prostředníkem mezi tímto prvkem a našimi stíhacími letouny. Ostatní prý byla již rutina postavená na metodách a postupech, kterými se celá tato operace řídí. „Většinou se jednalo o úkol, kdy proti sobě působila dvojice letounů. V tomto případě vedeme řízení převážně na dvou frekvencích. A to až od sblížení a vzdušného boje,“ dodává nadporučík Veselý. „Jsem přesvědčen, že tato mise splnila svůj úkol. Odvedli jsme zde kus práce. Odvážíme si odsud poznatek, že v rámci NATO jsme schopni působit ze kteréhokoliv místa, v kterémkoliv zemi. Standardy a procedury, ať již se týkají řízení či koordinace, jsou v Alianci naprosto shodné. To je určitě příjemné zjištění.“

Také velitel kontingentu hodnotí misi jako úspěšnou. „Naším úkolem bylo zajistit ochranu vzdušného prostoru nad Islandem. To se nám podařilo splnit. Po celou tu dobu jsme provozovali naše letouny bez závad. Také připravený letový plán jsme splnili na sto procent. Neměli jsme žádné problémy ani s technikou, ani s personálem,“ říká plukovník Nezbeda.

Ve čtvrtek 4. prosince v 11.53 místního času opustila pětice letounů JAS-39 Gripen islandskou leteckou základnu Keflavík. Po třech a půl hodinách přistála v pořádku na čáslavském letišti.

Text: Vladimír Marek,
foto: autor a archiv 211. taktické letky

Chrudimský výsadkový prapor nacvičoval pro síly rychlé reakce NATO obsazení letiště

Operace Mercury

Úkol byl jasný. Obsadit letiště, zneškodnit nepřítele v síle jedné pěší roty, a to v co nejkratším čase. Místo: Letiště Bechyně. Začátek operace: 27. listopad 2014 – 12.00 hodin. Radarová stanice s protiletadlovými střelami, řídicí věž letiště, vstupní brána na letiště a strážnice. Čtyři cíle a čtyři bleskové útoky pro dvě výsadkové roty 43. výsadkového praporu z Chrudimi, posílené rotou zbraní.

Dělostřelecká palba, pak krátké, opakující se výstřely z kulometů, bílý dým, záblesky a několik plně obsazených kajmanů v plné palbě. Neklamný důkaz, že operace Mercury začala. Vše se odehrávalo na několika místech současně. Výstřely se ozývaly ze všech stran.

Cíl první: radarová stanice

Radarová stanice se dvěma protiletadlovými raketovými komplety RBS-70 musela být zničena jako první. „Teprve potom může být totiž nasazena letecká podpora,“ informuje major Ivo Zelinka, zástupce velitele 43. výsadkového praporu z Chrudimi. „Pro první, vzdušněvýsadkovou variantu bylo připraveno sedmdesát výsadkářů na padácích, dva letouny CASA a dva dopravní vrtulníky v jedné vlně,“ doplňuje Zelinka.

Počasí však výsadkářům nepřeje. Rozhodnutí padlo pár desítek minut před útokem. Letectvo

nemůže být nasazeno. Proto operativně přichází na řadu varianta druhá. Výsadkáři si musí poradit pouze ze země. K rychlému útoku a následnému zneškodnění cíle včetně radarové stanice využili výsadkáři především moment překvapení. Než se nepřítele vzpamatoval, bylo hotovo. Útok trval pár minut. Téměř ihned po zahájení prvního útoku byly zahájeny další dva, na řídicí věž letiště a vstupní bránu na letiště. „Brána je jediným místem vstupu na letiště, ten musíme mít pod kontrolou především,“ pokračuje major Zelinka. „Teprve pak se rozhodne, zda bude potřeba zřídit ještě nějaké improvizované průchody.“

Řídicí věž odolávala dvanáct minut

Počasí mrazivé, vítr a začala padat mlha. Na věži už byl nepřítel v pohotovosti. Útok očekával, protože na dvanácté hodině byly vidět záblesky a dým z právě probíhajícího útoku. V tom se z oblaku dýmu vyřítila plně obsazená a vyzbrojená vozidla Land Rover 130 Kajman. Po prudkém zastavení část osádek vyrazila k věži v roji kryta palbou a modrými dýmovnicemi. I tady se projevila absence letecké podpory. Operace měla mít sendvičový efekt díky slánění výsadkářů z vrtulníku na střechu a ke zneškodnění nepřítele mělo dojít shora i zezdola. Teď nastala rozhodující chvíle. Vojáci zaujali pozice podél objektu a kryti palbou vnikají dovnitř objektu. Je slyšet střelba. Zásah. Jeden z výsadkářů padá k zemi, dva ho kryjí. Ostatní pokračují v útoku po schodech nahoru. Opět střelba. První patro pod kontrolou. Okamžitě to signalizují viditelným označením oranžové plachty na budově. Nepřítel se zabarikádoval ve druhém patře. Na střechu po straně budovy vede žebřík, proto se část útočníků oddělila a zajistila střechu. Opět jsou slyšet výstřely. Dobito je i druhé patro, nepřítel je zneškodněn. Věž je plně pod kontrolou výsadkářů. V druhém patře se opět objeví oranžová barva, která signalizuje, že celá budova je pod kontrolou útočníků.

První pomoc raněnému

Mezitím v přízemí dochází k zajištění okamžité první pomoci raněnému. Je při vědomí a už je na nosítkách. „Je to dobrý, hladký průstřel, ale krvácí to,“ křičí během ještě se ozývající střelby z prvního patra voják poskytující pomoc raněnému a zapisuje čas zaškrčení pro následnou pomoc. Raněný je stabilizován a odnášen dalšími posilami do bezpečí, kde se ho ujímá lékař.

Řídicí věž letiště odolávala trochu déle než předchozí dva cíle, plných dvanáct minut. Bezprostředně po obsazení objektu nastupuje další jednotka k dočištění objektu. „Betonovou budovu bylo nutné zachovat a nepoškodit ji, proto

byl útok z časového hlediska trochu delší,“ vysvětluje major Zelinka. „Ihned po vyčištění objektu se tam přesune velení celé operace a místo se tak stane strategickým bodem pro plnění dalších úkolů.“

Letiště obsazeno

Posledním cílem šokové operace se stala strážnice, kde se nacházel největší počet nepřátel. Potvrdil se tak předpoklad místa s největším odporem. I toto místo však odolávalo jen několik minut. Nepřítel je zčásti zneškodněn a zčásti zajat. Konec operace. Úkol splněn. Letiště odolávalo Chrudimákům pouhých pětadvacet minut od začátku útoku. Konec operace Mercury: 27. listopad 2014 – 12.25 hodin.

Fáze přípravy je důležitá

„K takovéto operaci potřebujeme v zásadě tři informace,“ konstatuje major Ivo Zelinka. „Osm dnů před útokem byl proveden hloubkový průzkum, který zjistil, zda je cíl vhodný k obsazení výsadkovým praporem. V další fázi si naše četa tři dny před útokem udělala vlastní průzkum, kdy se zjišťovalo konkrétní rozmístění nepřátel

a jejich návyky, aby se určily cíle útoku. No a třetí zdroj informací máme od taktických prostředků UAV Raven, které snímkovaly danou oblast a zaměřily se na ty cíle, které potřebujeme."

Díky těmto informacím pak byl vypracován konkrétní plán tak, aby se šlo cestou co nejmenšího odporu. Vzhledem k tomu, že nebylo možné využít k operaci leteckou podporu, museli si výsadkáři vystačit s palbou dělostřelectva, vlastními minomety a těžkými zbraněmi, kterými naštěstí disponují. Pokud by byla použita varianta vzdušněvýsadková, byly by nasazeny dva letouny CASA a dva dopravní vrtulníky Mi-24, které by využilo 70 výsadkářů na padácích k šokové a rychlé operaci. Tyto vlny by se třikrát opakovaly. Na jeden z cílů útoku – řídicí věž – by pak

slanilo osm výsadkářů, kteří by zneškodnili nepřitele a zajistili objekt shora.

Za patnáct dnů kdekoli na světě

Operace Mercury, která proběhla koncem listopadu 2014 na letišti v Bechyni, měla jediný cíl. Provéřit připravenost a sladěnost 43. výsadkového praporu v Chrudimi. Následnou certifikaci pak udělilo Velitelství pozemních sil a hodnocení deklarace schopností se uskutečnila na národní úrovni a v souladu se standardem NATO CREVAL (Combat Readiness Evaluation).

Certifikace se skládala ze dvou částí. V té první musela jednotka doložit, že je připravená co do počtu zbraní i personálu, ve druhé výsadkáři předvedli, že jsou pro alianční síly rychlé reakce vycvičení. To ukázali právě přímo při nácviku bojového útoku v prostoru bechyňského letiště. „Celá brigáda rychlého nasazení je certifikovaná do pohotovosti 180 dní, ale výsadkový prapor nyní získal certifikaci v kategorii 3, což znamená, že jsme schopni od 1. ledna po celý rok 2015 do patnácti dnů od aktivace zasáhnout v rámci aliančních sil rychlé reakce kdekoli na světě mimo polární oblasti," konstatoval

major Zelinka. „Pro náš prapor je typická rychlá šoková operace. To znamená rychle zničit, ale rovněž se rychle stáhnout. Proto jsme také první jednotkou, která vyráží do zahraničí při zahájení mise."

Výsadkáři jsou jednotkou, která má největší naplněnost, je nejlépe připravena a má bohaté zkušenosti s ostatními jednotkami Aliance. Právě oni byli první jednotkou, která vyrazila před rokem do mise v africkém Mali.

„Dlouhodobou spolupráci máme s americkými výsadkáři v Německu, se 73. výsadkovou brigádou," pokračuje Ivo Zelinka. „Ve chvíli, kdy začaly problémy s Ruskem a Ukrajinou, tak jeden prapor této brigády byl nasazen do pobaltských zemí a do Polska, a to proto, aby působil odstrašující silou proti Rusku. Jelikož je to naše partnerská jednotka, dovedu si představit, že bychom byli nasazeni po jejich boku a působili jako odstrašující síla spolu s nimi."

Výsadkáři mají vyšší stupeň pohotovosti než jiné druhy jednotek, tím pádem se mohou na místo určení dostat rychleji. Dosud to bylo 30 dní pohotovosti, nyní se získanou certifikací je to 15 dnů.

Text a foto: Jana Deckerová

A fakta

Síly rychlé reakce NATO NRF (NATO Response Force) poskytují integrované a plně interoperabilní pozemní a vzdušné jednotky pod společným velením, kdykoli o to Severoatlantická rada požádá. Mohou zasáhnout kdekoli na světě a po omezenou dobu tam působit bez potřeby další podpory, a to v celém spektru aliančních misí. Od humanitárního a záchranného využití přes krizový management až po náročné operace vysoké bojové intenzity.

„Bude to v historii Armády České republiky vůbec poprvé, kdy vyčleňujeme pro NATO i velitelství brigády, které bude velet zahraničním jednotkám," informoval plukovník gšt. Miroslav Hlaváč, velitel 4. brigády rychlého nasazení. Česká republika se zavazuje poskytovat síly a prostředky pro operace NATO podle článku 5 Severoatlantické smlouvy o kolektivní obraně členských států NATO s odpovídající úrovní připravenosti, vybavenosti a se schopnostmi naplňujícími jednotlivé operační standardy NATO. „Pro síly rychlé reakce NATO jsme připraveni. Dosud jsme v rámci NRF poskytovali samostatné jednotky, nyní pod naším velením budeme schopni řídit podřízené prapory dalších států Aliance," dodal plukovník Hlaváč.

Inzerce

	UNIVERZITA OBRANY V BRNĚ Ústav ochrany proti zbraním hromadného ničení	
pořádá vědeckou mezinárodní konferenci		
CBRN PROTECT 2015		
Konference se uskuteční ve dnech 22. a 23. dubna 2015 ve Vyškově		
Další informace budou zveřejněny na webových stránkách ústavu www.unob.cz/uopzhzn		

Letka bojového zabezpečení 22. základny vrtulníkového letectva sdružuje ve svých řadách nejen předsunuté letecké návodčí, ale i tzv. pathfindery

Novodobý stopař

Termín pathfinder se dá volně přeložit jako ten, který hledá cestu, nebo stopař. Odbornost pathfindera se svým zaměřením blíží předsunutým leteckým návodčím FAC (Forward Air Controller). Obě tyto odbornosti komunikují s letouny a koordinují činnost pozemních a vzdušných sil. Obě vznikly na základě poznatků druhé světové války a následných konfliktů.

Pouze 225. letka bojového zabezpečení 22. základny vrtulníkového letectva se v AČR může pyšnit sedmi úspěšnými absolventy kurzu Pathfinder. Není určité náhodou, že tito příslušníci pocházejí z jednotky předsunutých leteckých návodčích FAC.

Pathfinder plní širokou škálu úkolů. Mezi ty nejdůležitější patří příprava a kontrola nákladů nesených pod vrtulníky. Dále plánování a realizace jak aeromobilních, tak vzdušných výsadkových operací. V pathfinderovi má podporovaný velitel osobu, která mu umožní dopravu osob a materiálu na těžko přístupná místa, kde by nepřítel neočekával jejich přítomnost. To napomůže veliteli využít klíčový moment překvapení. Podle rozsahu, charakteru a důležitosti operace může být na její podporu vysláno i více pathfinderů.

Kurz ve Fort Benningu

Svoji kvalifikaci získávají pathfinderi absolvováním odborného kurzu ve Fort Benningu

v Georgii v USA. Kurz se skládá z několika modulů a během každého z nich musí adept projít jak písemnými testy, tak praktickými zkouškami. Na pathfindera jsou kladeny vysoké požadavky, proto musí být všestranný, ve výtečné fyzické kondici, psychicky odolný. Angličtina na vysoké úrovni je samozřejmostí a fotografická paměť je nejen výhodou, ale spíše nezbytností. Frekvenci v kurzu využijí též dobrou znalost matematiky a fyziky.

„Kurz je velmi náročný. Během krátkého času jsme se museli naučit ohromné množství látky a nazpaměť znát nespočetné množství důležitých údajů. Tyto teoretické znalosti jsme posléze měli bezchybně aplikovat v praxi při řešení praktických úloh s reálným letovým úsilím," popisuje, čím vším prošli, čerstvý absolvent kurzu kapitán P. P. „Začalo nás celkem šedesát pět a skončilo čtyřiačtyřicet. V průměru vždy třetina účastníků ztroskotá na těžkých testech ještě předtím, než se dostane do závěrečného cvičení na konci kurzu."

Reálně v Afghánistánu

Čeští předsunutí letečtí návodčí s kvalifikací pathfindera si své znalosti vyzkoušeli i v reálném nasazení v Afghánistánu, kde na základnách úzce spolupracovali se svými americkými protějšky. Kurz Pathfinder je podle slov amerických vojáků nejtěžším kurzem v jejich armádě. „Američani netajili údiv nad českými absolventy, kteří měli navíc nevýhodu v podobě určité jazykové bariéry," uvedl kapitán P. P.

„Kvalifikaci pathfindera vidím výhledově jako perspektivní schopnost, která je v případě některých odborností relativně snadno dosažitelná. Jednu z nich představují právě předsunutí letečtí návodčí, jejichž výcvik je v mnoha aspektech podobný výcviku v kurzu Pathfinder. Rozšířením jejich kvalifikace o tuto schopnost získávají velitelé pozemních jednotek významnou výhodu, kterou mohou efektivně využít v rámci zahraničních operací. Základna u Náměště nad Oslavou je jediná v české armádě, která tyto specialisty má a podporuje v dalším získávání zkušeností. Mým cílem je dále navázat na dosud získané zkušenosti a do budoucna implementovat využívání schopnosti pathfinderů do výcviku leteckých návodčích," uvedl zástupce velitele 22. základny vrtulníkového letectva Sedlec, Vícenice u Náměště nad Oslavou plukovník Miroslav Svoboda.

Text: majorka Magdalena Dvořáková,
foto: archiv 225. letky bojového zabezpečení

Naši chemici se účastnili největšího cvičení spojeneckého sboru rychlé reakce ARRC

Arccade Fusion 2014

Základna britského Královského letectva St. Mawgan u Newquay v provincii Cornwall na jihozápadě země se stala v listopadu 2014 pro 2 000 aliančních vojáků druhým domovem. Přijeli do Velké Británie na certifikační velitelsko-štábní cvičení spojeneckého sboru rychlé reakce ARRC (Allied Rapid Reaction Corps) s názvem Arccade Fusion 2014.

Kromě příslušníků britské, italské a kanadské mechanizované divize a dalších aliančních jednotek včetně námořních a vzdušných sil se do výcviku zapojili i čeští chemici. Ti působí v sestavě česko-britského velitelství brigády radiační, chemické a biologické ochrany (brchbo) předurčeného pro tento mezinárodní sbor. Námět cvičení byl zasazen na území Cerasie. Rozvojová země Tytan, kterou v minulých letech okupoval nepřátelský Kamon, čelila humanitární krizi a stupňujícím se náboženským a etnickým nepokojům v regionu. Alianční jednotky byly vyslány, aby pomohly obnovit stabilitu a suverenitu země.

Chemici radili v oblasti OPZHN

Česko-britské velitelství brchbo pro ARRC působilo ve prospěch velitelství sboru, a to v oblasti ochrany proti zbraním hromadného ničení. „Jeho úkolem bylo monitorovat radiační, chemickou a biologickou situaci v prostoru rozmístění jednotek TFOR (Tytan Force), velet a řídit podřízené jednotky v oblasti ochrany proti zbraním hromadného ničení, dále vytvořit a koordinovat systém výstrahy a varování vojsk, vyhodnotit a doporučit opatření k jejich ochraně, uvedl náčelník štábu česko-britského velitelství podplukovník Martin Fokt.

Vojáči řešili situace, které představují reálnou hrozbu a omezují schopnosti aliančních jednotek během fiktivní operace. Pro případy ohrožení spojené s použitím nebo únikem radioaktivních,

chemických a biologických látek a průmyslových škodlivin byli připraveni vytvořit specializované týmy, aby podpořili činnost aliančních vojsk a pomohli minimalizovat účinky těchto látek na zdraví nejen vojáků, ale i místních obyvatel. „Byli jsme zapojeni do plánovacího procesu velitelství sboru při řešení mimořádných událostí. Společně s námořními, speciálními a vzdušnými silami jsme vytvořili poradní a zásahový tým, abychom na tyto situace byli připraveni. Jednou takovou bylo objevení továrny na výrobu a skladování chemických zbraní, která byla v držení extremistů. Výsledkem naší společné činnosti bylo vytvoření souboru dokumentů od Mission Analysis až po operační rozkaz k zásahu v továrně. Dokumenty podrobně analyzovaly danou situaci a sloužily jako podklad pro rozhodovací proces velitele před vydáním rozkazu a nařízení. Ve spolupráci s pracovníky zdravotnické a logistické služby jsme řešili i preventivní opatření v případě výskytu eboly a jiných krvácivých

horeček a jejich případný vliv na jednotky nasazené v operaci, pokud by došlo k epidemii,“ popsal Martin Fokt.

Operátoři varovali vojska

Neocenitelnou úlohu plnili v sestavě velitelství brchbo operátoři výpočetně-analytického pracoviště, kteří shromažďovali a vyhodnocovali údaje o tzv. CBRN (Chemical, Biological, Radiological and Nuclear) incidentech. Odborníci z hostivického 314. centra výstrahy zbraní hromadného ničení monitorovali a analyzovali během operace informace o biologických a chemických zbraních, radiologických hrozbách a incidentech spojených s únikem průmyslových nebezpečných látek. Varovali vojska a navrhovali veliteli opatření k ochraně sil a prostředků. „Shromažďovali jsme a analyzovali údaje o místě incidentu, o základních fyzikálních a chemických vlastnostech nebezpečných

A fakta

Spojenecký sbor rychlé reakce ARRC (Allied Rapid Reaction Corps) je mnohonárodním sborem pod britským velením s velitelstvím dislokovaným v Innsoworthu ve Velké Británii. Je schopen nasazení jako formace až o 160 000 příslušníků. Složení využitých sil je proměnlivé podle charakteru jednotlivých operací. Základní strukturu tvoří pět vševojskových (mechanizovaných) divízi a dále brigády a další uskupení druhů vojsk. Vysoká úroveň připravenosti velitelství a štábu ARRC a připravenost přičleněných jednotek předurčuje ARRC k nasazení v nejsložitějších podmínkách a krizových situacích. V letech 1995–1996 byly prováděny pod velením ARRC operace v Bosně a Hercegovině, v letech 1998–1999 v Kosovu a v letech 2006–2007 a 2010–2011 v Afghánistánu.

látek, zdravotních příznaků při zasažení organismu, zdravotních riziků, první pomoci a možnostech dekontaminace,“ vysvětlil poručík Jiří Hajda. Operátoři také připravovali modelové situace pravděpodobného šíření nebezpečných látek, a to s využitím softwarového vybavení CBRN Analysis. „Naše výstupy sloužily nejen velitelům na všech stupních, ale i civilní správě a složkám integrovaného záchranného systému v prostoru naší zodpovědnosti, tak aby byla zajištěna ochrana vojsk i civilního obyvatelstva. Řešili jsme například incidenty, kdy došlo k havárii vozidla přepravujícího chlor, byl odcizen průmyslový zářič, byl zneužit prekurzor pro výrobu sarinu diverzní skupinou nebo došlo k havárii letadla v prostoru petrochemického závodu a jeho následnému požáru,“ doplnil Hajda. Příslušníci výpočetně-analytické skupiny sbírali a vyhodnocovali data na úrovni velitelství brigády jako tzv. CBRN Bde CC (Collection Centre).

Podpora dalších jednotek

Vůbec poprvé zajišťovali na spojeneckém cvičení komunikační a informační podporu ve prospěch velitelství brchbo odborníci z Centra operačně-taktických systémů velení a řízení (COTS VR) z Lipníku nad Bečvou. „Při cvičení jsme si vyzkoušeli přepravu a rozvinutí operačního taktického systému KIM 10, který nám umožnil paralelně komunikovat pomocí vlastní utajené

počítačové sítě a sítě nadřízeného prvku,“ doplnil Fokt. Přepravu jednotky na taktickém transportním letounu CASA zabezpečila do místa nasazení 24. základna dopravního letectva.

Cvičení Trident Jaguar

Listopadový výcvik byl poslední zkouškou Spojeneckého sboru rychlé reakce ARRC před hlavním certifikačním cvičením. Jeho připravenost bude stvrzena certifikací podle konceptu NATO JTF HQ (Joint Task Force Headquarters) na velitelsko-štábním cvičení Trident Jaguar, které se uskuteční v roce 2015 v norském Stavangeru.

November po česku

Během cvičení vyjádřili chemici podporu charitativnímu projektu Movember. Jeho cílem je zvýšit povědomí o zdravotních problémech mužů, konkrétně se jedná o rakovinu prostaty a její prevenci. Název vznikl jako složenina dvou anglických slov: knír (moustache) a listopad (November). Symbolicky – tak jako mnoho mužů na celém světě sympatizujících s touto akcí – se vojáci neholili a do konce listopadu si nechali narůst knírek.

Text: kapitánka Vlastimila Cyprisová,
31. pluk radiační, chemické a biologické ochrany,
foto: Vladimír Marek a PAO HQ ARRC

Příslušníci 15. ženijního pluku se v roce 2014 nepodíleli pouze na asanaci vojenského újezdu Brdy

Velký úklid

V současné době příslušníci 15. ženijního pluku zajišťují čištění prostor vojenského újezdu Brdy, letiště v Přerově-Bochoři a v okrajových částech všech vojenských výcvikových prostorů na území ČR. Není to pro ně nic nového pod sluncem. Asanační se účastní prakticky již od doby vzniku ženijní brigády v Bechyni.

V letošním roce je do asanací v Brdech zapojeno celkem 93 příslušníků 15. ženijního pluku. V průběhu roku vyčistili 3 661 ha, což je 29 % z celkové plánované plochy, a našli celkem 301 kusů munice. Jednalo se především o munici z výcviku ČSLA od 50. do 80. let minulého století, protiletadlovou a dělostřeleckou, ráže 100 mm, 85 mm a 30 mm. Nálezem v letošním roce byl i dělostřelecký granát ráže 10,5 cm, používaný německým wehrmachtem v období druhé světové války, a munice vz. 1895, kterou v dobách první světové války používala československá armáda.

„Asanační práce se prováděly v souladu s pyrotechnickými postupy,” vysvětlil velitel odřadu kapitán Aleš Zika. Jednalo se zde o povrchový sběr munice. V případě nálezu specialisté na místě vyhodnotili míru rizika výbuchu. Munici poškozenou či jevící známky nebezpečí možného výbuchu museli zlikvidovat na místě, takže příslušníci odřadu uzavřeli oblast, povolali pyrotechniky z vojenské policie a ti provedli vlastní likvidaci. V případě, že bylo možno munici převést, odvezli ji na určené místo s tzv. trhací jámou a tam veškeré nálezy pyrotechnik Vojenské policie na závěr pracovního dne zlikvidoval.

Vzhledem k tomu, že vyhledávání a ničení nevybuchlé munice je jednou z nejnebezpečnějších činností pyrotechniků, musí být vždy dodržována nejprísilnější bezpečnostní opatření. Současně to také znamená, že se jedná o jednu z nejnáročnějších aktivit vůbec. Pyrotechnici pracují bez ohledu na roční období, teplo či chlad a po celou dobu se musí plně soustředit.

„Práci nám ztěžovalo především nepříznivé počasí. V případě deště nebo sněhu nemůžeme pracovat, protože by došlo k poškození techniky a detektorů kovů, které používáme,” dodal kapitán Zika. Dalším ztížením byl neprostupný terén. Někdy to znamenalo jen zpomalení práce, někdy se hustý porost ani prozkoumat nedal. Pod vrstvou sněhu anebo ve vysoké trávě může navíc být nebezpečná munice, kterou není možné spatřit, a pyrotechnik by na ni mohl šlápnout. „Práci zpomaluje i pohyb civilistů v oblasti, což jsou především houbaři a cyklisté. Tito lidé nedbají ani o vlastní bezpečnost,” uzavřel kapitán Zika.

Pyrotechnický průzkum povrchu ve vojenském újezdu Brdy bude pokračovat i v roce 2015.

A fakta

Asanace je v armádní terminologii pyrotechnické vyčištění vojenských prostor od nebezpečné munice. Provádí se především v oblastech, které byly v minulosti používány k výcviku vojenských jednotek. A to z toho důvodu, aby byla tato území bezpečná pro další využití.

Dalšími úkoly, které plnili příslušníci 153. ženijního praporu, byl pyrotechnický průzkum do hloubky 30 cm na Libavě a na letišti v Bochoři. „Pyrotechnici se pohybují ve vytyčeném prostoru ve dvojicích. Jeden pracuje s minohledáčkou, druhý podezřelý nález odkrývá,” vysvětlil Josef Tupý z Centra technické a informační podpory EOD 15. ženijního pluku, které zastřešuje a kontroluje plnění úkolu a kvalitu prováděného průzkumu. Průzkum v Kozlově (Libavá) byl v letošním roce dokončen s nulovým nálezem. „Vzhledem ke ztížené prostupnosti terénu byly práce poměrně obtížné, navíc se v prostoru nacházelo poměrně velké množství starého železa,” zhodnotil rotmistr Lubomír Bukáček, který se na asanacích podílel.

Na bývalém letišti v Přerově specialisté vyčistili 24 ha z celkové plochy 136 ha a našli dva kusy leteckých projektilů, které pyrotechnik vojenské policie zlikvidoval na místě. Asanační práce zde budou pokračovat i v roce 2015.

Text: kapitánka Miroslava Štenclová, tisková a informační důstojnice 15. ženijního pluku, foto: autorka a archiv útvaru

Hudebník a nezávislý publicista patří mezi představitele tzv. undergroundu, tedy alternativní kultury, kterou komunistický režim pronásledoval. V sedmdesátých letech minulého století byl obviněn z trestného činu výtržnictví a z důvodů „společenské nebezpečnosti“ odsouzen k několika letům ochranného soudního dohledu. V osmdesátých letech byl spoluorganizátorem bytových seminářů Egona Bondyho, Milana Balabána a Milana Machovce i konspiračních schůzek mluvčích Charty 77. Po roce 1989 pracoval jako redaktor časopisu Vokno, na jehož ilegálním vydávání se spolupodílel v undergroundu od roku 1979. Dnes působí v Ústavu pro studium totalitních režimů.

Nejen dnes, ale i obecně zatím Ministerstvo obrany vydává osvědčení účastníkům odboje a odporu proti komunismu hlavně odbojářům z čtyřicátých a padesátých let. Myslíte si, že tento podíl odráží i realitu?

Je evidentní, že v padesátých letech byl odpor proti komunismu větší. Lidé skutečně nasazovali své životy. Režim si tím brutálním násilným aktem v padesátých letech připravil prostředí strachu, takže lidé v 70. letech, v době normalizace, už věděli, že proti tomu není možné bojovat. V disentu nás bylo bohužel jen pár lidí, kteří se navštěvovali, podporovali a dělali různé akce. Domnívám se tedy, stejně jako Ministerstvo obrany (v rámci agendy třetího odboje), že to bude jen pár tisíc. Když si vezmete, že v Československu žilo 15 milionů lidí, tak skutečných odpůrců zde bylo málo. Bylo to dáno celým tím režimem, který byl totalitní. To vypovídá o všem.

A fakta

Samizdatový časopis Vokno vydával od roku 1979 František Stárek spolu se svými přáteli jako hlavní periodikum kulturního undergroundu. Do časopisu přispívali také členové Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, například Ivan Jirous a Dana Němcová. Redakce také vydávala knihy ve stejnojmenné samizdatové edici. V souvislosti s vydáváním časopisu Vokno byli v roce 1981 zatčeni a odsouzeni k nepodmíněným trestům odnětí svobody František Stárek, Ivan Jirous, Michal Hýbek a Milan Frič. Po návratu Františka Stárka bylo vydávání časopisu opět obnoveno. V roce 1989 byl František Stárek znovu zatčen a odsouzen na dva a půl roku do vězení a vydávání převzal Miroslav Vodrážka. Všechna čísla časopisu jsou k dispozici na stránkách Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných: <http://www.vons.cz/vokno> (seznam čísel); <http://blog.aktualne.cz/blogy/mirek-vodrazka.php> (životopisná data).

Undergroundu se komunisté báli

Mezi 31 bojovníky proti komunismu, kterým v pátek 21. listopadu 2014 předal osvědčení ministr obrany Martin Stropnický, byl tentokrát jen jeden představitel odboje a odporu v době normalizace. Byl jím Miroslav Vodrážka.

Zdá se mi, že se v době normalizace kromě podpisu Charty 77 odpor proti režimu projevili nejmasověji v alternativní kultuře. Proč se podle vás komunisté tak báli undergroundu?

Podle historiků se v tehdejších dokumentech ukazuje, že underground byl radikální. My v undergroundu jsme nechtěli vést žádný dialog s mocí. I tam, kde dissent (kolem Charty 77) byl ochoten přijmout některé hodnoty toho komunistického režimu, tak my jsme ho z principu odmítali. Byli jsme skutečně hodně radikální. My jsme ten komunismus nebrali a odmítali ho po všech stránkách.

Kdy vy osobně jste začal nabývat pocitu, že se proti komunismu musíme bojovat?

Byla to zkušenost s okupací v roce 1968. Já měl 14 let, když přišla okupační vojska. Zatímco

v padesátých letech si někteří lidé dělali velké iluze o Sovětském svazu, pro naši generaci to byl formotvorný moment. V tom okamžiku jsme věděli, že s tímhle systémem nechceme nic mít.

Část vašich protikomunistických aktivit byla spojena se samizdatovým časopisem Vokno. Jak jste se k němu dostal a jak jej hodnotíte z dnešního pohledu?

Vokno je subkultura, ale vzhledem k danému režimu se stal kontrakulturou. Byl proti systému, který popíral jakoukoliv alternativní kulturu. Já jsem se k Voknu dostal velice brzo. Na prvních číslech jsem spolupracoval v roce 1979, protože jsem pracoval jako tiskař v rozmnožovně. Technologie Vokna byla dělána chemickou cestou, takže jsem dodával materiál. Bohužel, když byl v roce 1981 zátah proti Voknu, Ivan Magor Jirous a spousta dalších autorů byli odsouzeni, tak vydávání Vokna bylo přerušeno. Proto jsem se rozhodl, že se to nesmí zopakovat. Když opět zavřeli Františka Stárka, tak jsem vydoloval ze sklepa cyklostyl a pokračoval jsem ve vydávání. Vydal jsem poslední Vokno v roce 1989. Po listopadu 1989 jsme ten rozmnožovací stroj symbolicky zničili na (pražské) filozofické fakultě, kde jsme předtím pomáhali studentům rozmnožovat tiskoviny.

Text a foto: Viktor Meca

Pomoc přišla včas

Statečnost příslušníka 7. polní nemocnice Agentury vojenského zdravotnictví AČR praporčíka Romana Havleny a zdravotníka královéhradecké fakultní nemocnice Zbyňka Šklíby ocenil ředitel Krajského ředitelství Policie ČR Královéhradeckého kraje brigádní generál Martin Červíček pamětní medailí. Tato dvojice v polovině listopadu 2014 rychlou reakcí a odvážným jednáním zachránila třicetiletou ženu před agresivním útočníkem. „Nezůstali v kritické chvíli lhostejní a riskovali vlastní bezpečnost,“ uvedl mimo jiné v osobním poděkování záchráncům generál Červíček.

mise byl něčím, co mu natrvalo utkvělo v paměti. „Nikdo nevěděl, do čeho jdeme, co od toho můžeme očekávat. Jak pro nás, tak i pro naše nadřízené

to byla tenkrát nová zkušenost. Na postu profesionálního vojáka jsme byli ve skutečné válce,“ říká Havlena.

V misi strávil půl roku a po návratu pokračoval ve výcviku u 3. výsadkové rot, kde plnil úkoly stanovené pro žateckou 4. brigádu rychlého nasazení. V říjnu roku 2001 byli jako rota určeni k rychlému výjezdu na 56denní misi Essential Harvest do Makedonie a v roce 2003 přišel další požadavek, tentokrát do Kosova.

Přesun k 7. polní

Po návratu z Kosova mění Havlena útvar a ve své nové odbornosti zdravotnický záchranář nastupuje ke královéhradecké 7. polní nemocnici. S novým zařazením přichází i nové požadavky, a to nejen na výcvik, ale i na vzdělání.

Absolvoval kurz pro řidiče rychlé zdravotnické pomoci RZP a RLP a je i účastníkem vojenského kurzu BARTS. Při odborné praxi, kterou vykonává u hradecké záchranky, ale i na nově vzniklé Emergency v královéhradecké fakultní nemocnici se dovídá i o možnosti dalšího odborného vzdělání. Přihlásí se na ně. Po třech letech dálkového studia opouští školu jako diplomovaný záchranář.

V nové funkci zdravotnického záchranáře absolvoval v roce 2008 se 7. polní nemocnicí svoji další zahraniční misi, tentokrát v Afghánistánu. Zanedlouho po svém návratu domů byl požádán o další výjezd. Tentokrát v sestavě 4. brigády rychlého nasazení jako příslušník rekonstrukčního provinčního týmu v afghánském Lógaru. Přisobí tu jako zdravotnický záchranář na praporním obvodu. Spolu s ostatním zdravotnickým personálem řeší každodenní běžné zdravotní problémy vojáků jako chřipky, angíny, střevní potíže; podílí se zároveň na zajištění bezpečnosti a strážní služby pro bezproblémový průběh nadcházejících afghánských voleb. Zatím poslední – šestou – misi prodělal praporčík Roman Havlena

ve stejné sestavě žatecké brigády v afghánském Lógaru v roce 2012.

Postupně se učil

Každá mise měla podle jeho slov svoje opodstatnění, každá byla něčím nová, jiná. „Při té první člověk bez zkušeností nevěděl, co mise přinese, co ho v ní čeká. Tehdy jsme se tam všichni jeli učit. Někteří sice už měli zkušenosti z misí IFOR, UNPROFOR, ale toto bylo o něčem jiném. Jako profesionální vojáci jsme tu byli ve skutečné válce. Tady, v těch mnohdy mezních podmínkách, se kolektivy tmelily. Poznali jsme, jak potřebujeme jeden druhého, ale i závislost jednoho na druhém. Tady to nebylo

hraní si na vojáky, zde šlo mnohdy opravdu o život,“ konstatuje Havlena. „Mise v Kosovu oproti Bosně už zase byla jiná. Zkušený velitelé ponaučení z předchozích misí, ale i chyb, sehraný kolektiv. Totéž se dá říci i o první afghánské misi se 7. polní nemocnicí. V podstatě jsem tu dělal to, co dnes každodenně dělám na záchraně. Mise byla jiná i v tom, že tady, na kábulském letišti, kde byla nemocnice umístěna, byl relativní klid na práci i větší bezpečnost, což se nedá říci o dalších následných misích v afghánském Lógaru. Tam jsme si prožili mnohou horkou chvíli. Na výjezdu do jedné problémové oblasti, kde jsme s inženýrským týmem kontrolovali jez, byli střelbou napadeni Tálibá-nem. Tady to bylo hodně ošklivé a šlo opravdu o život,“ dodává Havlena s tím, že při poslední misi v Lógaru to však bylo ještě horší.

Přibýlo napadení i raketových útoků na základnu. Za dobu pobytu jich napočítali více jak sto. Přibýlo i sebevražedných útoků.

„Jen několik málo dnů před ukončením mise přijela do prostoru základny cisterna naložená travinou a vzápětí se její řidič v kabině odpálil. Došlo k obrovskému výbuchu. Tlaková vlna a střepiny smetly vše, co jim stálo v cestě. Výbuch zničil část základny, ale i část nemocnice. Neprodleně byl vyhlášen MASCAL, hromadný příjem zraněných. V součinnosti s americkou polní nemocnicí jsme dělali vše pro jejich ošetření a záchranu. K výbuchu došlo v deset dopoledne a posledního raněného jsme předávali k dalšímu ošetření ve tři odpoledne,“ vzpomíná Roman Havlena.

Pamětní medailí ocenil statečnost Romana Havleny ředitel Krajského ředitelství Policie ČR Královéhradeckého kraje brigádní generál Mgr. Martin Červíček

byl opodál.“ Tak vzpomíná na ono nedělní listopadové ráno Roman Havlena. Dodal, že když přiběhl ke krajnici vozovky, uviděli pod svahem silnice muže, jak leží na ženě, tlačí ji hlavu do spadaneho listí a křičí na ni, že pokud se bude bránit, tak ji zabije!

Vše ostatní bylo dílem okamžiku. „Skočil jsem na chlapa, stáhl mu bundu zezadu přes ruce, neboť jsem nevěděl, zda není ozbrojen. Vzápětí jsme s kolegou Zbyňkem Šklíbou útočníka zpacifikovali a ženu osvobodili z jeho sevření,“ říká k tomu, co následovalo. Bez ohledu na možné vlastní ohrožení tak ženě dokázali pomoci doslova za pět minut dvanáct. Násilníka pak odvěkli na nedalekou autobusovou zastávku MHD, kde ho předali přivolané policii. Jak později uvedla tisková mluvčí královéhradecké policie, při kontrole totožnosti násilníka policisté zjistili, že se jedná o třicetivouletého cizince, který se v Hradci Králové zdržoval u své přítelkyně.

Zoufalý výkřik

Ale vraťme se k onomu osudovému listopadovému dnu loňského roku. Tehdy čekala Romana Havlena nedělní denní směna na Zdravotnické záchraně službě Královéhradeckého kraje. Po protějším chodníku šla ve stejnou dobu do služby na nemocniční jednotce intenzivní péče i třicetiletá zdravotní sestra. K bráně fakultní nemocnice zbývalo už jen několik málo desítek metrů.

„Najednou jsem uslyšel zoufalý výkřik ženy. Při ohlédnutí jsem na protějším chodníku dvouproudě hradecké magistrály zahlédl ve tmě postavu, jak mizí ve stínu pod svahem silnice. Odhodil jsem kolo, přeskočil svodidla a běžel k místu, odkud se ozvalo volání o pomoc. V té chvíli zareagoval na volání i Zbyněk Šklíba, který

„Jsem rád, že všechno dopadlo dobře a bez jakéhokoliv zranění napadené ženy, i když psychická trauma si s sebou asi nějakou dobu ještě ponese,“ říká Roman Havlena s tím, že se jim v minulých dnech žena ozvala „esemeskou“, kde mimo poděkování za záchranu vyslovila přání setkat se s nimi a poděkovat jim osobně.

Ale ani nyní doma při každodenní záchranářské práci na královéhradecké záchraně nemá praporčík Roman Havlena o nové zkušenosti a zážitky nouzi. Při záchraně lidských životů po autohaváriích, pracovních úrazech či nečekaných událostech ohrožujících život je jich víc než dost.

Text: Pavel Filla, foto: autor, Policie ČR a archiv Romana Havleny

Výzva

V nové rubrice Hrdinové všedních dnů bychom chtěli upozornit na statečné a obětavé jedince, kteří mnohdy nikým nepozorováni žijí vedle nás. Je tedy jen na vás, našich čtenářích, ale i na velitelích všech stupňů a vojenských kolektivech, abyste posílali své návrhy, o kom konkrétně bychom v této rubrice měli psát. Pokud se bude jednat skutečně o mimořádný čin, naše redakce k vám přijede a společnými silami připravíme portrét dotyčného. V lednu příštího roku komise vybere jeden z průběžně publikovaných příběhů a vyhlásíme vítěze ceny Vojenský čin A reportu. Předem vám děkujeme za spolupráci.

Vánoce v terénu

Armáda České republiky střeží vnější perimetr muničního areálu Vrbětice

Armáda se zhostila úkolu v podobě ostrahy muničního areálu ve Vrbeticích, kde došlo k rozsáhlým explozím a úmrtím dvou pracovníků společnosti Imex Group, která si sklady pronajímala. Vyjma povodní jde o prozatím největší nasazení armády na území České republiky.

V souladu s rozhodnutím vlády ČR č. 285/2014 Sb. se přesunulo do prostoru areálu muničního skladu ve Vrbeticích téměř 200 vojáků s potřebnou technikou k průzkumu a ochraně vnějšího perimetru, jenž činí téměř 25 kilometrů. Na ochraně se podílejí vojáci ze 7. mechanizované brigády, Vojenské policie, 14. pluku logistické podpory z Pardubic a Klatov, z jednotek 15. ženijního pluku z Bechyně a Olomouce a z Centra operačnětaktických systémů velení a řízení Agentury komunikačních a informačních systémů z Lipníka nad Bečvou. Všichni spolupracují s Policií ČR, která má na místě přibližně 50 příslušníků.

Spolupráce s úřady a Policií ČR

Major Ján Kerdík, velitel úkolového uskupení, který má za úkol zajištění vnějšího perimetru, si velice pochvaluje spolupráci s policií. Sam říká: „Spolupráci s policií a úřady postupně navazujeme, provádíme návštěvy jednotlivých starostů v obcích, kde působí naši vojáci. Policie ČR zde má štáb již tři měsíce, takže je pro nás zdrojem informací a místních znalostí potřebných při výkonu služby.“

Úkol zajištění perimetru nebyl nijak snadný, vojáci museli nejdříve připravit povrch, upravit přístupové cesty, vyčistit určené budovy, postavit zázemí, sociální zařízení, stany a posléze ještě natáhnout síť pro zajištění systémů velení a řízení, a to již s ohledem na skutečnost, že nepůjde pouze o krátkodobé několikadenní nasazení. To vše znamená, že muselo být vybudováno takové zázemí, aby se měli vojáci mimo jiné kde najíst, umýt, usušit, odpočinout si a také vyspat. Toto zázemí bude částečně v budovách a částečně ve stanech, a to na dvou místech – v areálu muničního skladu ve Vrbeticích a dále v Haluzicích, kde byl na okraji vesnice postaven stanový tábor s kompletním zabezpečením.

Pandury a Iveca v akci

Na každé z těchto základen je na 90 vojáků, kteří jsou při střežení perimetru mimo jiné vybaveni vozidly Pandur a Iveco disponujícími průzkumnými a pozorovacími systémy včetně prostředků nočního vidění s termovizí.

Na místě se podle velitele zásahu plukovníka Jaromíra Tkadlečka vystřídal od začátku akce již přes 8 000 příslušníků různých složek. V současné době (leden 2015) už postupně probíhá čištění areálu od zbytků munice, jež bude následně přesunuta do muničního skladu nedaleko obce Květná na Svitavsku.

Text: Michal Voska, foto: Jan Kouba

A fakta

Areál bývalé Zásobovací základny munice Bohuslavice, obec Vlachovice, k. ú. Vrbětice, přestala armáda využívat v roce 2006 a byl jako celek převeden do majetku tehdejšího VOP-026 Sternberk, s. p., závodu VTUVM Slavičín, dnes státního podniku Vojenský technický ústav (VTU). Přestože je v názvu slovo „vojenský“, jde o podnik, jehož zakladatelem sice je Ministerstvo obrany, ale který má vlastní právní subjektivitu.

VTU některé objekty v areálu dále pronajímá, konkrétně čtyřem soukromým společnostem vlastním licenci pro obchodování s vojenským materiálem, vydávanou Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR. Se společnostmi jsou uzavřeny řádné nájemní smlouvy, což se týká i skladu č. 16, ve kterém došlo k výbuchu. Tento objekt je na základě nájemní smlouvy od roku 2011 pronajatý společností IMEX Group, s. r. o.

Od zavedení nejznámějšího maskovacího vzoru Armády České republiky uplynulo dvacet let

Maskovací vzor 95

Ke stejnokrojům a výstroji Armády ČR patří neoddělitelně již řadu let maskovací vzor 95. Má za sebou poměrně zajímavý vývoj a stojí částečně i za problémy s dodávkami výstroje pro naše ozbrojené síly. Někdo jej má velice rád, a jiný jej zase zatracuje. Určitě bude na místě dozvědět se o tomto maskovacím vzoru něco více.

Hned na počátku je třeba uvést, že maskovacímu vzoru 95 předcházela poměrně dlouhá výzkum. Současná podoba je jiná, než byla v 90. letech minulého století.

Předchůdci vzoru 95

Než se dostaneme k samotnému maskovacímu vzoru 95, udělejme si krátkou exkurzi do historie. V 80. letech 20. století Československá lidová armáda (ČSLA) používala jako standardní maskovací vzor označovaný lidově jako „jehličí“. Jednalo se o šedozelenou, přes kterou byly krátké hnědé čárky, které daly těmto maskáčům ono přírodní jméno. Stejnokroj nesl označení vz. 60. Byl zaveden v 60. letech minulého století na základě projektu vojsk Varšavské smlouvy, podle kterého měly armády tohoto uskupení používat obdobné uniformy. Vycházelo se tehdy ze starého německého vzoru, jež zavedla Lidová armáda Německé demokratické republiky.

Československo si vytvořilo vlastní odvozený vzor. Myšlenka potisku jehliček zůstala zachována, došlo však ke změně podkladových barev. V osmdesátých letech minulého století se však i tento vzor jevil jako zastaralý. Komplikovaná byla rovněž jeho údržba. Měl totiž dvě zneviditelnující vrstvy – jednu, jež znesnadňovala optické

pozorování ve dne, a druhou, která fungovala při pozorování přístrojem nočního vidění.

Československá lidová armáda proto v roce 1985 zavedla jednobarevné khaki uniformy vz. 85, které maskování řešily formou barvy pozadí. Jednalo se o princip, který známe dnes spíše u vybavení v barvách coyote brown (světlý odstín hnědé), olive drab (tmavě zelená) nebo foliage green (odstín šedozelené), kdy je pro maskování použita jedna základová neutrální barva pozadí, která má tendenci splývat s okolím.

I v tomto případě byla zjevná inspirace u Varšavské smlouvy. Zejména pak u sovětských vojsk, jež používala jako základ jednobarevný stejnokroj, který známe z fotek sovětských vojáků v Afghánistánu. Ani toto řešení však nebylo shledáno jako ideální a pokračovalo se v hledání nového maskovacího vzoru.

Starší bratr vzoru 95

Základ pro vzor 95 vznikl již v roce 1985. V té době probíhal intenzivní výzkum a hledání nového vzoru a zrodila se jich celá řada. Inspirací pro jednu z variant byl americký typ ERDL – charakteristický nepravidelnými malými a velkými skvrnami se čtyřmi odstíny barev.

V Československu v té době vznikl velice podobný dezén založený na analogickém tvaru skvrn a kombinaci čtyř barev převládajících v naší přírodě. Došlo však pouze k jeho odzkoušení, nikdy nebyl v ozbrojených silách zaveden.

Zkušební série uniform s tímto potiskem měla být v prodeji v armyshopech v 90. letech, kdy byl tento zkušební materiál vyřazen z vojenských skladů. Stejnokroje měly základní střih shodný se vzorem 85, ale potisk vzdáleně připomínal pozdější vz. 95 s tím, že jak tvar skvrn, tak odstíny barev byly odlišné.

Zavádění nových stejnokrojů s maskovacím vzorem bylo odloženo v souvislosti se změnami po listopadu 1989. Po tomto přelomovém roce však byla myšlenka náhrady uniform ČSLA opět vzkrísena, a to nejen z technických, ale také z ideových důvodů. Armáda v nové době potřebovala i nové stejnokroje, aby nebyla spojována s předchozím režimem.

Pokus o jejich zavedení proběhl v roce 1992. Tehdy byla oprášena idea uniform s maskovacím vzorem z roku 1985. Grafická podoba a barvy se mírně poupravily a vznikl maskovací vzor 92. Ani ten však nebyl zaveden, protože došlo k rozpadu federace.

Vývoj tohoto vzoru však nebyl zbytečný. Použily jej ozbrojené síly Slovenska pro své výsadkové a průzkumné jednotky. Mnoho lidí si myslí, že tyto jednotky používají český maskovací vzor 95, ale není tomu tak. Jedná se o jeho předchůdce.

Nová snaha o zavedení moderního maskovacího vzoru začala v roce 1994. Na základě předchozího vývoje, ale s určitou úpravou skvrn a odstínů barev, byl navržen nový typ. Komise, která ho vybírala, dostala několik návrhů pracovních verzí.

Při jeho volbě se řešilo jednak maskování, jednak technologické možnosti tehdejšího průmyslu i finanční náročnost výroby. Zavrženy proto byly komplikovanější vzory s přechody a s více barvami jako příliš složité, a tím pádem i drahé. Ze všech kandidátů byl nakonec vybrán vzor 95 – maskovací letní. Stal se pak základem celé rodiny odvozených maskovacích vzorů.

Pouštní verze od Britů

První barevně odlišnou verzí maskovacího vzoru se stala modifikace pro pouštní oblasti. Při vývoji se vycházelo z pouštního vzoru britské armády, který se jevil jako velice funkční a díky jen dvěma barvám i jako výborně výhodný. Došlo k úpravě skvrn a redukci na žlutopískovou a pouštní hnědou barvu. Pokud jste si někdy lámal hlavu s tím, proč naši vojáci na fotografiích z Iráku nebo Afghánistánu vypadají podobně jako ti britští, tak to je odpověď.

Čeští příslušníci toho využívali dokonce tak, že si kupovali britská trika UBACS (Under Body Armour Combat Shirt – pod balistické vesty) s rukávy a nosili je s našimi kalhotami, přičemž běžný člověk nebyl s to rozeznat rozdíly v maskovacích vzorech.

K dalším verzím, které vznikly později, patří maskovací vzor zimní, který se skládá z barev tmavozelené, bílé a černé, v plošném zastoupení pak 5–30% pro tmavozelenou, 50–90% pro bílou a 5–20% pro černou. Použit je podobný způsob redukce počtu skvrn jako u pouštního vzoru.

Dále existuje maskovací vzor horský, který je prakticky totožný se vzorem letním s tím, že světle zelenou nahradila žlutopísková z pouštního vzoru. V praxi bylo však možné se setkat pouze s potiskem letním s převládajícími zelenými barvami.

„Zelená“ verze maskovacího vzoru 95 se používala v Česku a při cvičeních v Evropě, maskovací vzor pouštní pak na misích v Iráku a Afghánistánu. Tento stav platil do konce roku 2013, kdy byla vydána nová norma pro maskovací vzory.

Normy určují pravidla

Původní maskovací vzor 95 vycházel z Československé vojenské normy ČSVN 81 771, která byla použita pro měření barev, ze kterých vzor vycházel. Tato norma byla vydána v roce 1988. Beze změny platila až do roku 2003, kdy byla nahrazena Českým obranným standardem ČOS 108003.

A fakta

Spektrální reflektance je poměr mezi intenzitou světelného záření odraženého od referenčního standardu maximální odrazivosti a intenzitou světelného záření odraženého od měřeného vzorku pro dané spektrum vlnových délek.

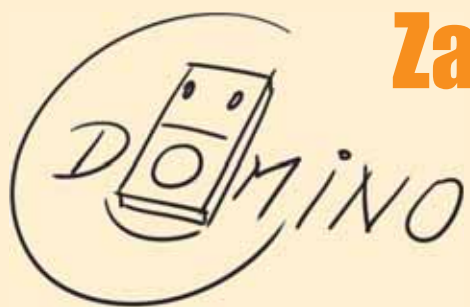
Tato norma obsahovala mimo jiné i toleranční pásma pro vyhodnocování tzv. spektrální reflektance. Důležitý však byl i standard ČOS 108001, který stanovil přesné hodnoty barev i jejich zastoupení v maskovacích vzorech. Obě normy pak byly aktualizovány ve druhém vydání z roku 2007.

Normy ČOS byly v roce 2003 zavedeny jako reakce na vstup ČR do NATO a přiblížení se k normám STANAG. Jak již bylo uvedeno, koncem roku 2013 byly zavedeny nové normy, a to ČOS 108017 a ČOS 108019, které znamenaly změny v zavedených vzorech.

Vývoj maskování se samozřejmě nezastavil. Důležité je držet krok se světem. Bohužel, maskování není problémem, tím je spíše výstrojní zabezpečení vojáků na misích: vojáci si často sahají i hluboko do vlastních kapes.

Text: Michal Voska, foto: autor, Petr Strnad a archiv A reportu

Zaujalo nás v prosinci 2014

Prezident republiky Miloš Zeman v rámci svého třídenního pobytu na jižní Moravě navštívil v doprovodu hejtmana Jihomoravského kraje Michala Haška Univerzitu obrany. Zde se setkal s válečnými veterány, studenty a pracovníky školy. Zároveň dekoroval bojový prapor univerzity prezidentskou stuhou.

Univerzita obrany vstoupila do prestižní společnosti Českých 100 nejlepších. Rektor-velitel brigádní generál Bohuslav Příkryl převzal ocenění v rámci oborové kategorie Zdraví – vzdělání – humanita, v níž Univerzita obrany v oblasti vzdělávání uspěla společně s nejstarší českou vysokou školou, Univerzitou Karlovou.

Ve čtvrtek 4. prosince v 11.53 místního času (12.53 v ČR) opustila pětice letounů JAS-39 Gripen islandskou leteckou základnu Keflavík, na které působila v rámci úkolového uskupení Armády ČR k obraně vzdušného prostoru státu NATO. Island totiž nedisponuje vlastními ozbrojenými silami. Po devíti týdnech odletěly letouny zpět na 21. základnu taktického letectva v Čáslavi.

Česká republika poskytla Středoafričké republice formou humanitárního daru mostovou soupravu. Most byl do země přepraven v polovině prosince a ponese název připomínající Českou republiku – „Le pont d'Agnès de Bohême" (most Anežky České).

Dne 2. prosince se uskutečnil na základně KAIA (Kabul International Airport) slavnostní nástup k příležitosti předání operačního úkolu mezi 9. a 10. úkolovým uskupením AČR ISAF a mezi 12. a 13. jednotkou NSE (National Support Element). Tohoto slavnostního aktu se zúčastnil velitel základny KAIA brigádní generál Philippe Lavigne a další čestní hosté.

Oslavy 11. výročí založení 13. dělostřeleckého pluku "Jaselského" zahájil výstřel z děla, následovalo ohlédnutí za úspěchy dělostřelectva při plnění úkolů i při účasti na mezinárodních cvičeních. Velitel útvaru plukovník gšt. Jan Trínáctý ocenil práci vojáků a jejich nasazení, oddanost a profesionalitu.

V rámci své předvánoční cesty za vojáky zavítal ve dnech 6. a 7. prosince do Afghánistánu, kde působí v současné době nejvíce českých vojáků, náčelník Generálního štábu AČR armádní generál Petr Pavel. Na základně Bagráh v provincii Parvān navštívil vojáky strážní rotu a posléze také zavítal mezi příslušníky úkolového uskupení na mezinárodní základně KAIA v Kábulu.

Poslanecká sněmovna schválila poměrem hlasů 99 : 45 zrušení vojenského újezdu Brdy a zmenšení újezdů Libavá, Boletice, Hradiště a Březina. Návrh zákona po schválení Senátem začne platit od 1. ledna 2016.

Ministr obrany Martin Stropnický navštívil české vojáky v Afghánistánu. Třem stovkám mužů a žen zopakoval, že si cení jejich práce, kterou vykonávají pět tisíc kilometrů daleko od domova. Stropnický se v afghánském hlavním městě setkal také s úřadujícím ministrem obrany Enayatullahem Nazarim. Oba ocenili výjimečné vztahy obou zemí.

Dne 20. 12. 2014 z pardubického letiště odletěl velkokapacitní letoun C-17 Globemaster americké armády, který do iráckého Irbílu přepravil munici určenou pro Kurdskou regionální vládu. Česká republika Kurdům darovala přes 5 000 kusů střel do ruční protitankové zbraně RPG 7.

Velkého uznání se dostalo generálmajorovi v záloze Bohuslavu Dvořákovi a brigádnímu generálovi Liboru Štefánikovi na Le-tecké univerzitě v Montgomery ve státě Alabama ve Spojených státech amerických. Oba generálové byli 3. prosince uvedeni do Síně slávy této prestižní univerzity, kde ročně studuje dva tisíce studentů, z toho dvě stovky zahraničních.

Fotbalový klub Dukla Praha představil DVD s dokumentárním filmem Hrdý na svůj klub, který mapuje historii bývalého armádního klubu. Jeho křest se konal společně s novým úplným vydáním slavné knihy Oty Pavla Dukla mezi mrakodrapy.

Ve vojenském kostele sv. Jana Nepomuckého na Hradčanech se konal vánoční koncert Vojenského uměleckého souboru Ondráš, který byl věnován válečným veteránům. Kostelem zazněla řada koled a dalších skladeb k navození pravé atmosféry Vánoc.

Spojenecká mise ISAF v Afghánistánu po více než třinácti letech 31. 12. 2014 skončila. Nahradila ji Rozhodná podpora – Resolute Support. Spojenecké aktivity na území Afghánistánu začaly na podzim 2001 bombardováním pozic Tálibánu. V tomto případě se ale jednalo ještě o operaci Trvalá svoboda. Ta zastřešovala celou řadu akcí v mnoha zemích spojených s americkým tažením proti terorismu po 11. září 2001.

Nadrotmistr Jan Vláčil z Velitelství ochranné služby Vojenské policie Praha získal cenu nejlepšího posluchače prestižního kurzu na Královské akademii vojenské policie ve Velké Británii

Pod vysokou ochranou

Nadrotmistr Jan Vláčil z oddělení ochrany a doprovodů Vojenské policie absolvoval letos v létě na Královské akademii vojenské policie kurz zaměřený na osobní ochranu Close Protection Course. Nestal se ale jen tak jeho obyčejným absolventem. Z osmnácti účastníků dokončilo tento prestižní kurz pouze dvanáct, nadrotmistr Vláčil navíc získal cenu nejlepšího posluchače. O mimořádnosti této situace svědčí skutečnost, že ze 143 běhů tohoto kurzu teprve podruhé získal toto ocenění zahraniční absolvent.

Jan Vláčil už od raného dětství miloval sport. Všechno nasvědčovalo tomu, že právě sport se stane hlavní náplní jeho života. Od mala se věnoval hokeji a košíkové. Na Univerzitě Palackého v Olomouci studoval aplikovanou tělesnou výchovu. Po dokončení univerzity se rozhodl pro armádní kariéru a přihlásil se na Vojenský obor Fakulty tělesné výchovy a sportu na Univerzitě Karlově. Po úspěšném absolvování FTVS zjistil, že místa sportáků jsou v armádě beznadějně obsazena. Naštěstí se mu ale podařilo uspět ve výběrovém řízení, které v té době vypsal zásahové oddělení VP. Od roku 2010 je příslušníkem Vojenské policie a třetím rokem pracuje u oddělení ochrany a doprovodů.

Opakované drilování

Velitelství ochranné služby Vojenské policie pro své nováčky v této profesi organizuje kurz ochránce, který obsahuje základy této profese, jako je střelba, řízení vozidel a taktika ochrany osob. Kurz pořádaný Královskou akademií vojenské policie byl díky své délce trvání – dva měsíce – podstatně náročnější a komplexnější.

Každý den se nemalý prostor věnoval fyzické kondici. Obsahem fyzické přípravy byl vysokozátěžový kruhový trénink, běh se zátěží, jejíž hodnoty se v průběhu kurzu zvyšovaly a vzdálenost běhu se prodlžovala. Vrcholem pak byl tzv. stretcher race, což je desetikilometrový běh s nosítky o hmotnosti osmdesáti kilogramů těžce prostupným terénem. „Za ty dva měsíce, co jsem strávil ve Velké Británii, se mi výrazně zlepšila má fyzická kondice,“ usmívá se nadrotmistr Vláčil.

Pokud se týče odborného zaměření kurzu, začínalo se od základů. Velký prostor se věnoval teoretické přípravě jak jednotlivce, tak týmu, se zaměřením na způsoby a metody možných útoků, jejich historii, preventivní opatření, etiku činnosti osobního ochránce a další. Praktický výcvik se zaměřoval na manipulaci se zbraněmi, různé způsoby střelby, taktiku ochrany osob při použití jednoho či dvou vozidel, a to jak taktiku jednotlivce, tak týmu složeného z několika osob. Tématem byla i činnost ochranného týmu při útoku z jednoho či více směrů atd. „Nešlo při tom o to, jednou si tyto záležitosti vyzkoušet a ukázat si, jak se podobné situace mají správně

řešit. Neustále jsme se k této problematice vraceli a drilovali jsme ji tak dlouho, dokud se nám nedostala do krve,“ vysvětluje Jan Vláčil. „Velice často jsme trénovali i boj zblízka. Ten měl úplně jiný charakter než například naše MUSADO. Ochránce totiž často působí na veřejném prostranství, kde je velká kumulace lidí, případně médií, a proto se i techniky boje zblízka liší.“

Může to být léčka

Simulace doprovodů probíhala ve velice hustém londýnském provozu. „Zvyknout si na to, že se jezdí vlevo, nebyl až tak velký problém. Horší to bylo na velkých křižovatkách s několika dopravními proudy v každém směru – musel jsem mít neustále na paměti, že po odbočení musím zůstat v levém pruhu a neocitnout se tak v protisměru. Měli jsme rovněž možnost projíždět Londýnem s policejním doprovodem na motorkách. Asi nejzajímavějším momentem tohoto

výcviku bylo, když jsme nacvičovali doprovod VIP osoby až na adresu Downing Street 10. Zajeli jsme při tom přímo na nádvoří objektu, ve kterém sídlí britský premiér,“ vzpomíná nrtm. Vláčil. „Před každou akcí bylo nezbytné si vždy velice podrobně a detailně připravit celou trasu, a to včetně záložních variant. Ty se uplatňují v okamžiku, kdy na cestě hrozí nějaké nebezpečí anebo se objeví podezřelá indicie.“

Ochrana osob se za poslední desetiletí výrazně změnila. Prostřednictvím filmové ukázky měli účastníci kurzu možnost porovnat práci ochranné služby dříve s pracovní činností ochranné služby nyní. Britové průběžně vyhodnocují každý incident a snaží se z něho poučit a nejen z hlediska taktiky přijmout nezbytná opatření. Vyvíjejí se totiž nejen technické prostředky, zbraně a automobilová technika, kterou útočníci používají, ale i metody a taktika. „Když se podíváme do historie, například na to, jak se v roce 1942 uskutečnil atentát na Heydricha, tak v současné

době by něco podobného nebylo vůbec možné. Aby chráněná osoba jezdila do zaměstnání neustále po stejné trase a v otevřeném automobilu, navíc bez ochranného doprovodu, je dnes naprosto nemyslitelné. A když už dojde k nějakému útoku, ze všeho nejdůležitější je vyvázat se z kontaktu a co nejrychleji dopravit VIP osobu do bezpečí,“ vysvětluje nadrotmistr Vláčil.

Týdenní hodnocení

Vždy na konci týdne se uskutečnilo hodnocení každého účastníka. Instruktor s kurzanty probral jednotlivé oblasti výcviku a upozornil je na případné chyby, kterých se dopustili. Během pohovoru byl dotýčný instruktorem seznámen se svými týdenními výsledky. Nevyhovující jedinci dostali upozornění, že pokud by se nezlepšili, museli by kurz opustit. A právě na základě těchto dílčích hodnocení vznikalo na konci kurzu to závěrečné.

Po absolvování kurzu ve Velké Británii se nadrotmistr Vláčil vrátil zpět ke své práci v oddělení ochrany a doprovodů, která ho naplňuje. A sportu při přípravě na tuto činnost má více než dost. Jeden z kolegů je pravidelně vyučuje speciální sebeobranu krav maga, vyvinutou Izraelci. Společně s dalšími vojenskými policisty na oddělení ochrany a doprovodů má na starosti ochranu zahraničních delegací, které navštíví naše ministerstvo či Generální štáb. Během těchto návštěv je jim poskytnuta nepřetržitá ochrana. Je to velice zajímavá práce, která se neustále mění, vyvíjí a přináší každý den něco nového.

**Letecká záchranka
s modernizovanou posilou**

W-3A Sokol

První ze dvou opravovaných vrtulníků se vrátil na své domovské letiště v Plzni-Líních po generální opravě a úpravě u výrobce Augusta Westland (dříve PZL-Świdnik), které trvaly téměř rok. Servis po 3 000 letových hodinách přinesl nejen potřebné opravy a revize, ale i řadu vylepšení.

Sokoly slouží u Letecké záchranné služby v Plzni od roku 1997 po boku již relativně zastaralých Mi-2 a Mi-17. Jde o turbohřídelové dvoumotorové stroje, které konstrukčně vycházejí z Mi-2, ovšem s lepší konstrukční pevností a s většími rozměry. Piloti si vrtulník velice pochvalují pro jeho skvělé ovládání a variabilitu. Sokol je určen především pro pátrací a záchranné operace, ale může být využit i pro přepravu vojáků.

Vylepšení

Nejzásadnější úprava proběhla na ocasní části, do které byl implementován silný reflektor. Tento reflektor zlepšil noční pátrací a záchranné schopnosti při úkolech SAR (search and rescue) a posádce tak umožnil lepší přehled nad prohledávaným terénem. Další vylepšení se skrývají uvnitř stroje, kde došlo k modernizaci vnitřního osvětlení za pomoci LED technologií, které neoslňuje tolik piloty, jak tomu bylo u dřívějšího osvětlení, jelikož lze jednotlivé LED moduly vypínat či ztlumit.

Vylepšení doznal i interiér v systému úložných prostor lékařského vybavení. Vše je nyní přehlednější, lépe dostupné a s možností variability nastavené tak, aby lékař či záchranář měli k dispozici to, co pro svůj úkol budou aktuálně potřebovat a nemuseli se zdržovat „přehrabáváním“ a vyhledáváním věcí a prostředků aktuální potřeby.

Avionika bez úprav

Avionika vrtulníku zůstala beze změn, došlo pouze k potřebným opravám a revizím po třech tisících letových hodin. Sokol byl opravován od ledna 2014 až do prosince 2014, kdy se vrátil do Plzně jako první ze dvou strojů vyslaných na opravu po odlétaných hodinách. Druhý vrtulník bude v době vydání tohoto článku pravděpodobně již též na svém domovském letišti a zapojí se tak do záchranných operací.

Zdokonalování taktiky vrtulníkového letectva na základě současných trendů

Konference vrtulníkového letectva

V pražském hotelu DAP se ve dnech 1.–3. prosince 2014 uskutečnil již pátý ročník konference zaměřené na taktiku vrtulníkového letectva, vycházející mimo jiné ze zkušeností z nasazení v Mali a Afghánistánu. Cílem bylo prohloubení interoperability jednotlivých zemí a boj s terorismem, zejména s ohledem na aktivity Islámského státu.

Konference pod záštitou EDA (European Defence Agency), které se zúčastnili světoví odborníci na danou problematiku z třinácti zemí, byla doprovázena řadou audiovizuálních podkladů získaných nejen z vrtulníkového průzkumu, ale i z bezpilotních prostředků. To pomohlo odborníkům prozkoumat správné nasazení vzdušných sil, poučit se z chyb, ale i vyvodit důsledky v případě přímého ohrožení pilotů, ke kterému došlo v řadě nasazení, počínaje misí ISAF v Afghánistánu, či při nasazení v Mali při plnění úkolů v rámci mise EUTM.

LZS v Plzni

Letecká záchranná služba v Plzeňském kraji je provozována Armádou České republiky. Pro tyto účely je v pohotovosti 24 hodin denně jeden vrtulník W-3A Sokol na stanovišti na letišti Líně u Plzně, ze stavu 243. vrtulníkové letky. Tento vrtulník plní úkoly HEMS (ve starší terminologii primární a sekundární lety, které není možno odložit nebo předem naplánovat) ve spádové oblasti Plzeňského a Karlovarského kraje a dále pak provádí tzv. sanitní lety

Základní takticko-technická data

Maximální rychlost	260 km/h
Cestovní rychlost	235 km/h
Dolet (s maximální zásobou paliva)	1 225 km
Praktický dostup	4 650 m
Stoupavost u země	9,1 m/s
Únosnost	2 100 kg
Hmotnost prázdného vrtulníku	3 300 kg
Maximální vzletová hmotnost	6 400 kg
Typ motoru	2 × WSK-PZL Rzeszów TWD-10W
Tah motoru	2 × 671 kW
Délka trupu	14,21 m
Výška	4,12 m
Průměr nosného rotoru	15,7 m

(ve starší terminologii předem plánované sekundární lety), v případě potřeby nad celým územím ČR i ve prospěch dalších regionů. Zdravotnická část posádky ve vrtulníku je vždy minimálně dvoučlenná ve složení lékař a záchranář, jenž má odbornou kvalifikaci alespoň středního

zdravotnického pracovníka. Vedoucím celé skupiny je lékař, který je však při provádění letové činnosti a zajištění bezpečnosti při provozu vrtulníku vázán rozhodnutími pilota.

Text: Michal Voska, foto: Jan Kouba

Spolupráce při bojových i nebojových operacích

Setkání se zaměřilo především na interoperabilitu jednotlivých zemí, společné postupy a rovněž i na „nebojové“ situace – především pak na pátrací a záchranné operace. Diskuse s odborníky přinesla řadu nových poznatků, jež lze uplatnit při budoucích misích a cvičeních v tomto roce. To také potvrdil Andrew Gray, který v Evropské obranné agentuře (EDA) zastává funkci Helicopter Project Manager: „Jedině dostatečná příprava, kvalitní logistické zázemí a znalost terénu jsou předpokladem k úspěšnému zvládnutí úkolů. Díky rozboru bojových situací jsou piloti

připraveni čelit budoucím hrozbám za využití taktiky dle moderních a aktuálních trendů.“

Důležitý je mentoring

Samozřejmostí pak je nejen taktická příprava, ale i takzvaný mentoring budoucích expertů a pilotů. V současné době jde především o výcvik afghánských pilotů na území Afghánistánu a v Centru leteckého výcviku v Pardubicích, který si odborníci velmi pochvalují. Na kvalitních тренаžérech Mi-171 je zde možné si nacvičit nejen krizové situace, ale prohloubit i své taktické a bojové schopnosti, a to vše za zlomek ceny – s přihlédnutím k reálné ceně letové

hodiny. Mentoring probíhá i v chorvatském Zadaru na strojích Mi-171Š.

Islámský stát

Nedílnou součástí konference byla i problematika tzv. Islámského státu a boj s touto teroristickou organizací. Jednání probíhalo za zavřenými dveřmi za účasti odborníků, ale i pilotů, a bylo díky svému rozsahu a důležitosti rozděleno na dva semináře. I v tomto případě bylo podstatné rozebrání bojových situací v předchozích misích a nalezení optimální taktiky boje proti nelehkému nepříteli.

Příprava na Italian Blade

Konference pomáhá odborníkům a pilotům optimálně zvládat přidělené úkoly, zhodnotit předešlé nasazení vrtulníkového letectva a nachystat prostředí a podmínky k maximalizaci využití moderních trendů taktiky a boje. Tomu slouží cvičení s mezinárodní účastí, kterých se i naše vrtulníkové letectvo pravidelně zúčastňuje. Jako první v tomto roce piloti absolvují cvičení ve vysokohorském prostředí ve Francii. Cvičení, jež se bude konat v italském Viterbu v červnu a červenci tohoto roku a které je příznačně pojmenováno Italian Blade, bude svým rozsahem největší v Evropě.

Text: Michal Voska, foto: Jan Kouba

Český vojenský robot, který zaujal odborníky na výstavě Future Forces

TAROS 6×6 V2

Na výstavě Future Forces 2014 představil státní podnik VOP CZ projekt unikátního kolového vojenského robota Taros 6×6 V2, určeného pro bojovou a logistickou podporu mechanizovaných, průzkumných a speciálních jednotek.

Projekt odborníky zaujal natolik, že obdržel cenu Gold Future Forces 2014 a prestižní cenu za nejzajímavější technický exponát od jury, složené z expertů na vojenskou problematiku v předních odborných médiích z Německa, Itálie, Norska, Polska a České republiky.

Státní výrobní a vývojový podnik VOP CZ se sídlem v Šenově u Nového Jičína se může pochlubit dlouholetou tradicí (od roku 1946) v opravách, modernizacích, výrobě a vývoji speciální techniky pro pozemní vojsko. V minulosti zde vznikl například modernizovaný tank T-72M4 CZ nebo většina bojových vozidel pěchoty Pandur II, včetně všech specializovaných verzí.

V současné době podnik vlastními silami a na své náklady vyvíjí dva unikátní systémy v oblasti speciální techniky. V prvním případě se jedná o moderní 3D skener podvozků vozidel, který pomocí laserového radaru dokáže zjišťovat tvarové změny. Skener Kerberos dokáže velmi rychle odhalit, především při vjezdu/výjezdu

ze střežené oblasti, zda podvozek aut obsahuje nějaké cizí zařízení – například výbušný nástražný systém nebo kontraband.

Druhým vývojovým projektem je kolový vojenský robot Taros V2. Tento projekt je ve VOP CZ realizován v úzké spolupráci s Centrem pro pokročilou outdoorovou robotiku CAFR (Center for Advanced Field Robotics), jehož je podnik zakládajícím členem. V centru kromě VOP CZ působí univerzity – Univerzita obrany v Brně, VŠB-TU Ostrava, VUT Brno a ČVUT Praha. Centrum si klade za cíl sdružovat odborníky z oboru a také přenášet výsledky výzkumu z akademického prostředí do praxe.

Taros 6×6 V2

Taros 6×6 V2 je prototyp modulárního kolového robota, následovníkem technologických demonstrátorů Taros 4×4 TCX G2 (2012) a Taros 6×6 Furbo (2013). Předchozí dva robotické demonstrátory posloužily firmě VOP CZ

k odzkoušení potřebných technologií a k získání potřebného know-how. Naopak Taros 6×6 V2 je již prototypem, tedy robotem, na jehož základě lze postavit produkční sériovou verzi vojenského prostředku. Dlužno připomenout, že tento systém je především robotickou platformou pro specializované nástavby všeho druhu.

Robot je na první pohled podobný americkému systému SMSS (Squad Mission Support System), resp. MDARS (Mobile Detection Assessment and Response System), představenému v AR 10/2014. Vzhled a úkoly jsou podobné, ale přístup ke konstrukci je zcela odlišný. Základním stavebním blokem je kolová část s integrovaným elektrickým motorem, převodovkou a závěsným mechanismem. Každé kolo je výkonově a směrově řiditelné – součástí bloku je tak i elektro-mechanický šroubový aktuátor (část mechatronické soustavy strojů kombinujících elektroniku a mechaniku) pro natáčení kol.

Každý elektromotor disponuje výkonem 10 kW při 1 000 Nm. O zkrocení obřího kroutícího momentu se stará integrovaná převodovka pro každé kolo. V případě verze Taros V2 se tak celkový výkon pohonného systému robota může pohybovat od 40 do 100 kW podle počtu náprav. Výhodou takového řešení jsou mimo jiné nízké nároky (finanční, organizační) na logistiku

a servis v polních podmínkách. V případě poškození robota lze jednoduše, s běžným montážním vybavením, vyměnit celý poškozený blok s kolem.

Taros 6×6 V2 disponuje plným výkonem i ovládacími schopnostmi při jízdě vpřed i vzad. Řiditelná kola navíc propůjčují unikátní manévrovací schopnosti. Natočením krajních kol se dokáže velmi rychle otočit na místě a umí také tzv. krabí pohyb.

Srdcem je samostatný modul 4×4 s lithium-fosfátovými akumulátory, veškerou řídicí a komunikační elektronikou a s modulární senzoricou nástavbou. V případě přání zákazníka lze postavit robota pouze na základě modulu 4×4 či je možné připojit jednotlivé moduly 2×2 s generátorem. Dále lze připojovat další moduly 2×2 (případně 4×4) prakticky libovolně. Problémem tedy není ani sestavit verze 8×8 nebo 10×10, které rozšiřují nosnou plochu, zvyšují průchodnost a mohou variantně obsahovat generátor pro výrobu elektrické energie, robotickou ruku, zbraňovou stanici a podobně. Díky nabíjecímu soustrojí je dojezd výrazně prodloužen a je limitován pouze velikostí palivové nádrže.

Firma VOP CZ však nepočítá s úpravou robota v polních podmínkách, ale nabídne variabilitu, kdy si zákazník sestaví požadovanou variantu podle svých potřeb. Ta bude podle zadání složená a na míru dodána. Samozřejmě je zde možnost, pokud se například v boji část poškodí, vyměnit celý poškozený modul.

Každý modul lze vybavit unikátní nástavbou. Kromě klasické ložné plochy, v případě verze pro logistickou podporu vojáka lze moduly vybavit průzkumnými systémy, komunikační technikou nebo i zbraňovými systémy. Robot se také může

stát základnou pro létající nebo jiné průzkumné prostředky.

Ve spolupráci s VŠB Ostrava VOP CZ například vyvinul modul 2×2 s robotickým ramenem. To lze dále libovolně vybavit nejrůznějšími účelovými zařízeními – detektorem kovů, radlicí, bagrovací lžicí nebo zařízením pro odběr vzorků.

Kromě ramene VOP CZ vyvíjí společně s Univerzitou obrany v Brně celou řadu ná-

staveb, pracujících samostatně nebo s možností instalace na vozidlo. Jedná se například o modulární manipulátor pro umístění variace senzorů nebo o zbraňovou stanici pro lafetaci širokého spektra zbraní, včetně ručních, například pušky CZ 805 BREN.

Bohužel bližší rozměrové a výkonové technické údaje firma neuvěřejnila. K dispozici je jen přibližná hmotnost, která činí cca 1 400 kg, a také výkon jednoho elektromotoru pohonu kola 10 kW.

Senzorové vybavení a software

Cílem centra CAFR je vyvinout plně autonomní systém, který se bude sám orientovat v jakémkoliv operačním prostředí. Předpokládá se, že v blízké budoucnosti bude jednotka složená z více robotů schopna plnit i složité kooperativní úkoly zcela samostatně, případně pouze pod vzdáleným dohledem operátora v řídicím centru.

Důležitými komponenty jsou zejména pokročilé senzory, které jsou prozatím velmi drahé a jejich cena může překročit i cenu samotného Tarosu. Klíčovým prvkem je řídicí software, který data ze senzorů zpracovává, analyzuje a řeší procesy umělé inteligence tak, aby se systém choval optimálně v kontextu dané situace a plnil pokročilé úkoly autonomní navigace a taktického chování.

K ovládání robota se využívá stanice umístěná v odolném kufru. Cílem konstruktérů a programátorů je maximální míra autonomie, avšak i v tomto případě je nutné disponovat možností

převzetí plně manuální kontroly, kde realizace této funkcionality u tak složitěho systému není úplně triviální.

Právě vyvíjený řídicí software jak pro autonomní, tak člověkem řízenou jízdu je jedno z největších know-how firmy VOP CZ. Prototyp Taros 6×6 V2 je denně testován a jeho softwarevé vybavení je programátory neustále zdokonalováno.

Možné použití robotů v armádě

Jaké najdou roboti v armádě využití? Nejzákladnějším posláním je logistická a bojová podpora vojáků v poli. Taros 6×6 V2 dokáže přepravit náklad o hmotnosti řádově několika stovek kilogramů a ulehčit tak vojákům, kteří na patrolách nesou i padesátikilogramovou zátěž. Není problém převážet vybavení, munici nebo zbraně a podporovat vojáky průzkumnými informacemi ze zabudovaných senzorů.

Elektronika robota je schopná následovat vedoucího člena skupiny a pohybovat se po okolí zcela autonomně. V případě problémů lze stiskem jediného tlačítka poslat robota zpět na základnu, třeba se zraněným vojákem. Dlužno však dodat, že způsobů navigace a autonomních dovedností jsou doslova tisíce. Najít správnou vyváženou směs a správné nastavení je otázkou tisíce hodin testování.

Při vývoji spolupracuje VOP CZ také s designéry, kteří pomáhají zhmotňovat představy o možnostech robotů. Uvažuje se například o evakuační verzi, verzi pro dekontaminaci, ženíjní, záchranné nebo bojové činnosti.

Taros V2 lze vybavit jak projektilovými zbraněmi typu těžkých kulometů (teoreticky i rychlopalnými malorážovými kanóny), tak granátometem, případně raketovou výzbrojí, která může být využita pro střelbu na vizuální nebo dokonce mimovizuální dohlednost (za horizont). Zbraně, zaměřování a ovládání pak lze spárovat například s útočnou puškou jednotlivce s laserovým značkovacím a polohovým senzorem. Tam, kam voják míří, míří a následně i střílí zbraňová stanice robota.

Text: Michal Voska, foto: VOP CZ

Stroj MSFV konstrukčně vychází z vozidla M1117 ASV (Armoured Security Vehicle) provozovaného US Army. Zatímco verze s věží pojme sedm osob (velitele, řidiče, střelce a čtyřčlenný výsadek), varianta se střeštěm OGPK (na snímku) má prostor pro až sedmičlenný výsadek. Obrněná ambulance je schopná přepravit maximálně čtyři pacienty (dva sedící a dva ležící).

Program MSFV

– neefektivita na afghánský způsob

Západní intervence v Afghánistánu v posledních třinácti letech by se dala označit jako „černá díra“ na peníze daňových poplatníků. Slovy klasika: Můžeme o tom diskutovat, můžeme o tom vést spory a můžeme s tím nesouhlasit, ale to je tak všechno, co proti tomu můžeme dělat. Ostatně koncem letošního července zveřejněná zpráva amerického úřadu zvláštního vládního inspektora pro rekonstrukci Afghánistánu (Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction, SIGAR) tento trend jednoznačně potvrzuje.

Typickým příkladem jak neefektivity, tak korupce a přehnaných cílů je tzv. Mobile Strike Force Vehicle (MSFV) Program. Jedná se o ambiciózní program nákupu více než šesti stovek lehkých obrněných vozidel MSFV (komerčně označovaných jako Commando Select, vyráběných divizí Marine & Land Systems americké společnosti Textron Systems) a jejich postupného zavádění do výzbroje afghánských ozbrojených sil.

Obrněná kavalerie pod Hindúkušem

Koncepce Mobile Strike Force (zkráceně MSF, tj. mobilních úderných sil) vznikla v roce 2011 v hlavách vojenských plánovačů ISAF, kteří chtěli zásadním způsobem zvýšit bojeschopnost Afghánské národní armády (dále pouze ANA). MSF v organizační struktuře ANA měly představovat snadno a rychle přepravitelné jednotky, jež by přesto disponovaly dostatečnou integrální palebnou silou a pancéřovou ochranou. Zásadním faktem také bylo, že se koaliční jednotky začaly postupně stahovat, a hrozil tudíž vznik bezpečnostního vakua, které běžné pěší jednotky ANA nebyly s to vyplnit.

K naplnění těchto ambicí proto akviziční pracoviště US Army TACOM Life Cycle Management Command uzavřelo v lednu 2011 kontrakt s Textron Systems (dále pouze Textron), v jehož rámci se výrobní podnik zavázal do arzenálu ANA dodat na 499 kusů MSFV ve třech různých variantách. Na něj následně navázala ještě dodatečná smlouva v únoru 2013 na dalších 135 obrněnců. Součástí celého obchodu byl i transfer nezbytné výzbroje a souprav náhradních dílů, zabezpečení opravárenského servisu a výcvik osádek i technického personálu ANA. Dohromady (včetně zkušebních a předseriových kusů) tedy úctyhodné číslo 634 vozidel, za které výrobce vyinkasoval 661,3 mil. USD ze státního rozpočtu Spojených států. Z výše uvedeného počtu by mělo být 311 obrněnců v modifikaci osazené věží s 12,7mm kulometem M2HB a 40mm automatickým granátometem Mk.19. Další 274 MSFV má být vybaveno chráněným střeštěm typu OGPK (Objective Gunner Protection Kit), do kterého lze nainstalovat kulomet M2HB. Poslední variantu představuje 49 neozbrojených strojů v konfiguraci pro přepravu raněných.

MSF se skládají ze dvou brigád – první s domovskou posádkou v Kábulu a druhé soustředěné v Kandaháru. Zatímco kábulská brigáda bude

Výzbroj věže sestává z 12,7mm kulometu M2HB s celkem 1 000 náboji (z toho 200 je připravených ke střelbě a dalších 800 uložených v nábojových schránkách) a 40mm automatického granátometu Mk.19 s palebným průměrem 696 nábojů (96 připravených ke střelbě a 600 v zásobě). Na věži se taktéž nacházejí dva čtyřnásobné 66mm vrhače dýmových granátů.

Vozidla MSFV v autoparku ANA. V popředí se nachází zdravotnická verze, za ní bojové stroje s věží.

sestávat ze čtyř kandaků (místní označení pro jednotku velikosti praporu; prozatím však existuje pouze jeden), její kandahárský protějšek má kandaky tři. Každý z nich bude vyzbrojen celkem 58 vozidly MSFV, z čehož bude 31 strojů s věží, 24 s OGPK a tři obrněné ambulance. Ostatní vozidla budou distribuována k oběma velitelstvím brigád (po šesti kusech), do výcvikového střediska obrněných jednotek v Pulí Čarki, popřípadě připravena ve skladech jako náhrada za bojové ztráty.

Textron dodal první kusy MSFV zástupcům amerického ministerstva obrany v květnu 2011. Přejímka veškerých vozidel se koná v režii zaměstnanců Defense Contract Management Agency ve výrobním závodě v texaském Dallasu. Pokud projdou inspekci, jsou následně odesílány do Afghánistánu – konkrétně do Pulí Čarki –, kde se uskutečňuje pod vedením amerických kontraktorů výcvik jejich osádek a techniků.

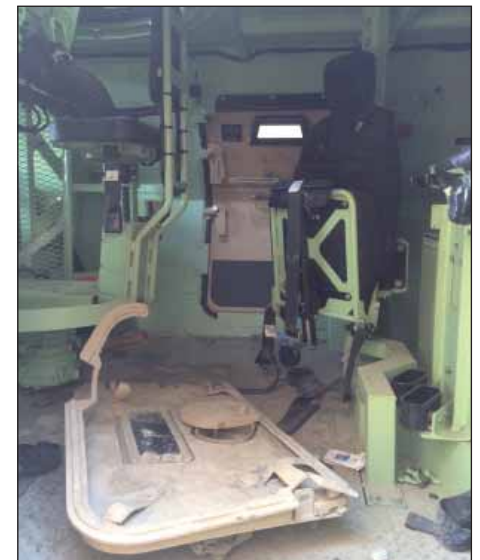
Zbožná přání versus realita

Najímání civilních pracovníků s sebou ovšem přináší i řadu problémů. Tím zásadním, který

výrazně ovlivňuje činnost kontraktorů v Afghánistánu, je špatná bezpečnostní situace v zemi.

Podle smlouvy mezi Textronem a Pentagonem z roku 2011 tak například musí firma zabezpečit provádění školení a údržby v polních podmínkách, na představených operačních základnách jednotlivých kandaků MSF. Na mnohá z těchto míst se ovšem zaměstnanci amerického výrobce vůbec nemohou dostat nebo tam zavítají pouze velmi nepravidelně – nelze totiž garantovat jejich bezpečnost.

Stejně neutěšený je i stav zásob náhradních dílů. Všechny čtyři doposud vzniklé kandaky (1. z kábulské a 2., 3. a 4. z kandahárské brigády) byly vybaveny rezervou, která měla umožnit jejich samostatné fungování po dobu 60 dní. Ta již byla dávno vyčerpána a nefunkční logistický systém ANA není schopen zabezpečit její kontinuální doplňování. Logicky je i vinou tohoto laxního přístupu funkcionářů ANA provozuschopnost vozidel MSFV poměrně nízká. Na druhou stranu je potřeba zmínit, že potíže se zásobováním mohou být i objektivního rázu. Hlavní dopravní tepny z Pákistánu, odkud směřuje do Afghánistánu většina materiálu pro koaliční jednotky a ANA, jsou často zablokované (ať kvůli útokům povstalců nebo z rozhodnutí

Neutěšený stav jednoho z afghánských MSFV, jak byl zdokumentován při kontrole úředníků SIGAR

pákistánské vlády, jakožto forma politického nátlaku na ISAF) a nemohou se využívat.

Zásadní výzvu představuje i distribuce pohonných hmot a maziv pro takto velký počet obrněných vozidel, jelikož významné množství těchto produktů „se ztrácí“ mezi centrálními sklady a konečnými uživateli. Řada zkorumpovaných funkcionářů ANA totiž využívá tento zdroj pro osobní obohacení, což je v místních poměrech vcelku běžná praxe. Nedostatek různých komponentů (ve zprávě SIGAR se uvádějí konkrétně pneumatiky, akumulátory a palivová čerpadla), paliva a lubrikantů tak odsuzuje značnou část vozového parku ANA k nečinnosti, a co hůř, dokonce ke „kanibalizaci“ některých odstavených strojů.

Další zádrhel spočívá v systému školení osádek ve výcvikovém středisku obrněných jednotek v Pulí Čarki u Kábulu. V rámci krátkého osmitýdenního základního kurzu obsluhy MSFV totiž není čas na dosažení ideálního stavu – tj. proškolení příslušníků MSF tak, aby každý z nich zvládal více než jednu funkci (např. řidič by mohl zastoupit chybějícího velitele nebo střelce apod.). Při jakékoli personální nedoplněnosti jednotek, bojových ztrátách, dezercích nebo obyčejné absenci části personálu tudíž není možné zajistit plnohodnotné fungování obrněnců MSFV.

Zjištění SIGAR jsou o to závažnější, že se jednotlivé národní kontingenty mezinárodních sil ISAF chystají k odchodu z afghánského území nebo již de facto odešly. Ke konci letošního roku by zde tudíž mělo zůstat zhruba 9 800 amerických vojáků a okolo 4 000 dalších spojenců (pro srovnání – v roce 2011 sestávaly jednotky ISAF z více než 130 000 osob).

V jaké formě a zda vůbec bude ANA a její mobilní jednotky MSF po roce 2014 existovat, zůstává proto klíčovou otázkou, kterou zodpoví již blízká budoucnost. Současná situace v náboženském násilím zmítaném a pomalu se rozpadajícím Iráku je však mementem toho, co nastane, když se Západ snaží budovat moderní ozbrojené síly v zemi, kde pro jejich existenci prostě stále ještě nejsou odpovídající ekonomické nebo společenské podmínky.

IOMAX Archangel

– další ozbrojený práškař

Přestože ozbrojené původně zemědělské letouny tvoří jen okrajovou část spektra vojenské letecké techniky, zájem o ně pomalu, ale jistě stoupá, a to jak mezi potenciálními uživateli, tak i mezi výrobci. Jedním z důkazů je i nejnovější projekt americké společnosti IOMAX pojmenovaný Archangel.

Počátky využití zemědělských letounů ozbrojenými složkami Spojených států sahají až do 80. let minulého století, kdy letecká jednotka amerického ministerstva zahraničí tyto speciálně upravené stroje používala v boji s mezinárodními drogovými kartely v Jižní Americe. Již tehdy se uplatnil zejména jeden z největších zemědělských strojů Air Tractor AT-802. Potřeba odolných a přitom jednoduchých a provozně nenáročných letadel však existuje i dnes, a to zejména při úkolech, jako je ostraha státních hranic, zpravodajský průzkum či boj s ozbrojenými povstaleckými jednotkami.

Mezery na trhu, i když jen pro omezený okruh zákazníků, si všiml i sám výrobce velice osvědčených a spolehlivých letounů – společnost Air Tractor. V roce 2008 proto vytvořila speciální průzkumnou ozbrojenou verzi AT-802U. Letoun si zachoval původní konstrukci draku i turbovrtulový motor Pratt & Whitney PT6A-67F, avšak byl modifikován pro plnění nových úkolů. Dvoumístný kokpit byl opatřen balistickou ochranou, stejně tak jako motorový prostor a nová samosvorná palivová nádrž. Výrazně modernizována byla avionika, vycházející ze systému Garmin G600 EFIS a zahrnující například i pohyblivou digitální mapu. Pod přední část trupu byla instalována otočná hlavice Wescam MX-15Di

Air Tractor AT-802U

s elektrooptickým průzkumným a zaměřovacím systémem a schopností přenosu videosignálu systémem ROVER (Remotely Operated Video Enhanced Receiver). Novým prvkem se stalo až devět závěsníků pod trupem a křídlem, na něž je možné navěsit poměrně širokou škálu výzbroje, zahrnující například tříhlavňový rotační kulomet GAU-19/A ráže 12,7 mm, bloky neřízených raket ráže 70 mm, pumy řady Mk. 82

včetně jejich laserem naváděných verzí či protitankové řízené střely AGM-114 Hellfire. Výrobce nabízí rovněž další systémy, jako například přibližné zaměřovače nebo systém vlastní ochrany AAR-47/ALE-47.

Společnost Air Tractor představila svůj AT-802U na veletrhu v Paříži již v roce 2009,

přičemž tehdy hovořila o několika potenciálních zákaznících. Letoun chtěla nabízet například nově budovanému afghánskému letectvu a pravděpodobně i americkým ozbrojeným silám v rámci programu LAAR (Light Attack, Light Reconnaissance). Prvním uživatelem ozbrojeného Air Tractoru se ale koncem roku 2010 stalo letectvo Spojených arabských emirátů, které do roku 2013 převzalo celkem 24 strojů

Přední a zadní kokpit letounu Archangel. Avionika je postavena na systému Esterline CMC Cockpit 4000.

Možná podoba budoucího modernizovaného Archangelu, který by v zájmu dosažení vyšší rychlosti měl mít mimo jiné nový překryt pilotní kabiny, zakrytované podvozkové nohy, novou vrtuli a upravenou aerodynamiku křídla

vybavených některými specifickými systémy, jako například podtrupovým elektrooptickým kontejnerem od společnosti IOMAX či tureckými laserem naváděnými protizemními raketami Roketsan Cirit. Současně s ukončením dodávek se ale Spojené arabské emiráty v předloňském roce rozhodly darovat šest svých AT-802U (ovšem bez výzbroje) jordánskému letectvu, v jehož řadách měly začít plnit operační úkoly již od loňského podzimu.

Červen 2013, respektive tehdejší pařížský aerosalon ale uvedl do kategorie ozbrojených zemědělských letounů dalšího hráče. Za jeho vznikem stojí již zmíněná společnost IOMAX, kterou založili v roce 2001 bývalí příslušníci amerických speciálních sil a která se do té doby věnovala integraci speciálních systémů do letadel včetně AT-802U, které jsou v jejím portfoliu označovány jako BPA (Border Patrol Aircraft) Block 1 a Block 2. V předloňském roce ale firma představila zcela nový, i když svými parametry a schopnostmi velice podobný stroj, BPA Block 3 Archangel.

Jeho základem je tentokrát zemědělský letoun Trush S2R-660, známý také jako Trush 710P, který má stejné kořeny jako AT-802. Jde rovněž o dvoumístný stroj (s dvojím řízením) poháněný turbovrtulovým motorem PT6A-67F, který je spolu s vrtulí nastaven tak, aby v režimu „vyčkávaní“ ve vzduchu vydával co nejnižší hluk. Vytrvalost letu s protizemní výzbrojí přesahuje osm hodin a v hlídkové variantě až deset hodin, přičemž díky rozvodu kyslíku pro posádku může stroj létat ve výšce až 7 620 m.

Archangel je vybaven také moderní avionikou, založenou na systému Esterline CMC Cockpit 4000, který zahrnuje velkoplošné multifunkční

displeje MFD, průhledový displej HUD a další prvky, jako je satelitní/inerciální navigace, autopilot a jiné. Dominantou zadního kokpitu, v němž má své pracoviště operátor, je pak 17palcový displej pro zobrazení dat z průzkumných senzorů a zaměřovacích systémů. Společnost IOMAX nabízí hned dva základní senzory, a to již zmiňovaný systém Wescam MX-15Di od L3 Communications nebo plně digitální hlavici Star SAFIRE 380 HLD od společnosti FLIR, schopnou pořizovat obraz v rozlišení Full HD. Obě hlavice mohou být instalovány napevno ve spodní části příďe nebo jako součást samostatného podvěsného kontejneru, který je dílem společnosti IOMAX. Výrobce ovšem slibuje možnost integrace i dalších systémů, jako například radaru SAR (Synthetic Aperture Radar) či senzorů pro elektronické signálové zpravodajství.

Z produkce společnosti IOMAX pocházejí také všechny závěsníky pro výzbroj, kterých je celkem sedm – šest pod křídlem a jeden pod trupem. V kombinaci se zdvojenými odpalovacími zařízeními na nich může být umístěno až 12 laserem naváděných pum GBU-12 ráže 227 kg nebo 12 protitankových řízených střel AGM-114 Hellfire, případně ve čtyřnásobném odpalovacím zařízení až 24 naváděných raket Roketsan Cirit ráže 70 mm. Tvůrci Archangelu jej chtějí nabízet primárně jako letoun vyzbrojený pouze inteligentní municí, ovšem na přání bude možné dodávat také kontejner s kulome-

Raketový blok ráže 70 mm a kulomet GAU-19/A ráže 12,7 mm podvěšené na letounu AT-802U

tem GAU-19/A ráže 12,7 mm, případně další zbraňové systémy.

IOMAX Archangel je i rok a půl po představení žhavou novinkou a má před sebou ještě náročnou fázi letových zkoušek. I přesto už o něj projevilo zájem letectvo Spojených arabských emirátů, které si již objednalo 24 strojů. Výrobce se rovněž uchází o kontrakt na Filipínách, kde by měl nový typ nahradit dosluhující letouny OV-10 Bronco. Konkurentem jsou mu v tomto případě zejména výkonnější letouny Embraer A-29B Super Tucano a Beechcraft AT-6 Texan II. Ty sice díky lepší aerodynamické koncepci a zatahovacímu podvozku dosahují vyšší rychlosti, na druhou stranu ale nemají schopnost působení z tak krátkých a nekvalitních ploch jako Archangel, přičemž jejich pořizovací a provozní náklady jsou výrazně vyšší. IOMAX už ale údajně pracuje na úpravách křídla, vrtule a podvozku, díky nimž by se mohla rychlost Archangelu podstatně zvýšit, stejně tak jako jeho šance na komerční úspěch.

Text: Tomáš Soušek,
foto: Air Tractor a IOMAX

Combat Guard

– izraelská obrněná bugina

Jednou ze žhavých novinek v oblasti pozemní bojové techniky se na loňském ročníku veletrhu Eurosatory stalo vysoce mobilní obrněné vozidlo Combat Guard z produkce izraelského státního koncernu Israel Military Industries Ltd. (dále pouze IMI). Ten navíc využil dlouholetých zkušeností společnosti Ido Off Road Center Ltd. z města Pardes Chana-Karkur, která se zaměřuje na konstrukci a výrobu off-roadů a závodních speciálů určených pro rallye.

Do těžkého terénu i městského prostředí

Předností stroje Combat Guard (někdy také označovaného COMBATGUARD) má být především rychlý pohyb v prakticky jakémkoli terénu, včetně pro běžné automobily neprůchodných oblastí. Tím se Combat Guard de facto dostává na úroveň pásových vozidel, ovšem s výhodami vysoké rychlosti, snadnější údržby a celkově levnějšího provozu. IMI deklaruje, že se její novinka uplatní v celém spektru vojenských operací – od mírových misí přes konflikty nízké intenzity až po klasickou konvenční válku. Přitom by měl Combat Guard zajišťovat vysoký stupeň ochrany (ačkoli IMI ve svých materiálech neuvádí v tomto ohledu prakticky žádné detaily, dle prohlášení jejího marketingového ředitele Rami Sokolowera má korba stroje vydržet vícenásobné zásahy průbojně-zápalnou municí 14,5×114mm) své dvoučlenné osádce a převážnému výsadbku čtyř až šesti osob (dle konkrétní verze).

Při návrhu a následné výrobě prototypu vozidla IMI pochopitelně vycházela z bohatých zkušeností izraelských ozbrojených sil, které se především v posledních dekadách zaměřily na boj s arabskými teroristy ohrožujícími bezpečnost židovského státu. Při něm hraje velkou úlohu ochrana

státních hranic, které se často stávají místem, kudy se do vnitrozemí snaží proniknout ozbrojení jednotlivci nebo přímo celé teroristické buňky. Při patrolách se zde izraelští vojáci dostávají pravidelně pod palbu z ručních zbraní, pancéřovek nebo dokonce protitankových řízených střel. Běžným koloritem jsou i útoky pomocí nástražných výbušných zařízení (tzv. IED – Improvised Explosive

Devices) a improvizovaných kumulativních náloží (EFP – Explosively Formed Penetrator).

Izraelské ozbrojené síly taktéž mnohdy působí v hustě zastavěných oblastech, v nichž při vedení bojové činnosti dochází k závalům ulic troskami budov nebo jejich zablokování jinými objekty (např. vraky vozidel, kontejnery na odpad, barikádami z pneumatik apod.). I v takovýchto podmínkách bude Combat Guard představovat efektivní dopravní prostředek schopný projet tam, kde to nepřítel bude nejméně čekat.

K tomu je stroj vybaven čtyřmi koly osazenými masivními pneumatikami Super Swamper TSL Bogger od firmy Interco Tire Corp., jež slouží často jako obutí tzv. monster trucků. Každá z pneumatik o rozměrech 19.5/54-20LT vykazuje hmotnost téměř 90 kg.

Pohonnou jednotku Combat Guardu tvoří šestiapůllitrový turbodiesel General Motors

Pro vstup do vozidla slouží čtveřice dvoudílných hydraulicky otevíraných dveří

Cobra o maximálním výkonu 223 kW a točivém momentu 745 Nm. Převodové ústrojí je poloautomatické pětistupňové, se čtyřmi rychlostními stupni vpřed a jedním vzad. Stejně tak je vozidlo vybaveno přídatnou redukční převodovkou, která synchronizuje přední a zadní nápravu. Díky tomu dosahuje rychlosti až 150 km/h na zpevněné komunikaci a 120 km/h mimo vozovku. Dle konkrétní konfigurace vozidla a terénu se dojezd pohybuje v rozmezí 500–800 km.

Vzhledem ke konstrukci Combat Guardu je jeho nájezdový úhel vpředu i vzadu 90°, což v kombinaci s nastavitelnou světloú výškou (nejvýše 700 mm) postačuje k přejezdu 800mm schodu nebo (jedním kolem) dokonce 1000mm balvanu. Dále zvládá stoupání větší než 70 % a boční náklon do 35 %. Stroj z pochopitelných důvodů není obojživelný, avšak může bez přípravy brodit vodní překážku hlubokou maximálně 1,5 m.

Modulární pancéřovaná karoserie je samonosná, přičemž nápravy jsou upevněny na její spodek a motor s převodovkou je zavěšen přímo v karoserii. Spodní partie jsou chráněné proti výbuchům protitankových min a IED. Balistická odolnost korby se pravděpodobně pohybuje na úrovni Level 4 dle STANAG 4569. Bojovou hmotnost stroje výrobce stanovuje na 8 000 kg a dalších 1 500 kg může tvořit přepravovaný náklad.

Kromě verze určené k přepravě pěchotního výsadbku plánuje IMI i produkci dalších variant určených k palebné podpoře, průzkumu a zprávodajské podpoře, velení a řízení, zdravotnické evakuaci apod. Jak již bývá u izraelské techniky zvykem, bude obrněnec vyžadovat pouze minimální údržbu a řada náhradních dílů bude k dostání běžným komerčním způsobem (tzv. COTS – Commercial Off-The-Shelf).

Detail přední nápravy vozidla Combat Guard

Bright Arrow – pro obranu i útok

Výzbroj obrněnce sestává ze systému aktivní ochrany Bright Arrow APS (Active Protection System) kombinovaného se stabilizovanou bezosádkovou zbraňovou stanicí osazenou kulometem ráže 7,62mm (celková zásoba munice činí

Výzbroj Combat Guardu je tvořena systémem aktivní ochrany Bright Arrow APS kombinovaným se stabilizovanou bezosádkovou zbraňovou stanicí

Nový obrněnec z portfolia IMI zvládá stoupání větší než 70 % a boční náklon až 35 %

k zahájení odvetné palby. K manuálnímu zaměřování zbraňové stanice slouží LCD displej s úhlopříčkou 12" a dvojice joysticků.

Bright Arrow taktéž zahrnuje několik modulů, jež jsou tvořeny kombinací elektrooptických a radarových senzorů. Nejdůležitější z nich je trojice malých radiolokačních detektorů RPS-10 (o celkové hmotnosti 54 kg) s nepohyblivou anténou a elektronicky vychylovaným paprskem (tzv. kategorie AESA – Active Electronically Scanned Array) z nabídky izraelské firmy RADA Electronic Industries Ltd. Ty, i přes malé rozměry (474 × 270 × 163 mm – d × v × š) a nízkou spotřebu elektrické energie (maximálně 110 W/kus), dokáží pokrýt prostor v azimutu 360° a elevaci 90°.

Celková hmotnost systému APS je přibližně 250 kg; zatímco odměr je celokruhový, náměr se pohybuje v rozsahu od -20° do +60°.

Kromě ničení cílů pomocí systému Bright Arrow může osádka využít i dvou střel (po jedné v každém zadním bočním okně) a vést palbu z vlastních ručních zbraní.

Text: Dušan Rovenský, foto: IMI

Titulní foto: Hlavní doménou vozidla Combat Guard mají být zejména rychlé přesuny v místech, kde chybí rozvinutá komunikační síť

Hodinové peklo

V prosinci roku 1944 zaujal 1. čs. armádní sbor v SSSR po předcházejícím výrazném postupu obranné postavení na řece Ondavě. A právě zde ho krátce před Vánoci zastihl rozkaz, aby se převážná část dělostřelectva našeho sboru přesunula do jihovýchodního Polska. Zde měla být začleněna do připravované lednové mohutné ofenzivy Rudé armády.

Ta byla původně plánována až na únor. Po prosincovém protiútku německých jednotek v Ardenách však požádal Winston Churchill sovětskou stranu o její urychlení. Naplánována byla série tří velkých útočných operací, jejichž cílem bylo zničit německá uskupení v Polsku, ovládnout východní Prusko a Slezsko a připravit

vz. 1938 a 120mm plukovními minomety vz. 1938. Protitankové dělostřelecké pluky pak kanóny ráže 76 mm vz. 1942. Sborový dělostřelecký pluk 5 měl nejtěžší výzbroj. Tvořily ji kanónové houfnice ráže 152 mm vz. 1937.

Kromě dělostřeleckých jednotek bylo do tohoto odvelení do jihovýchodního Polska

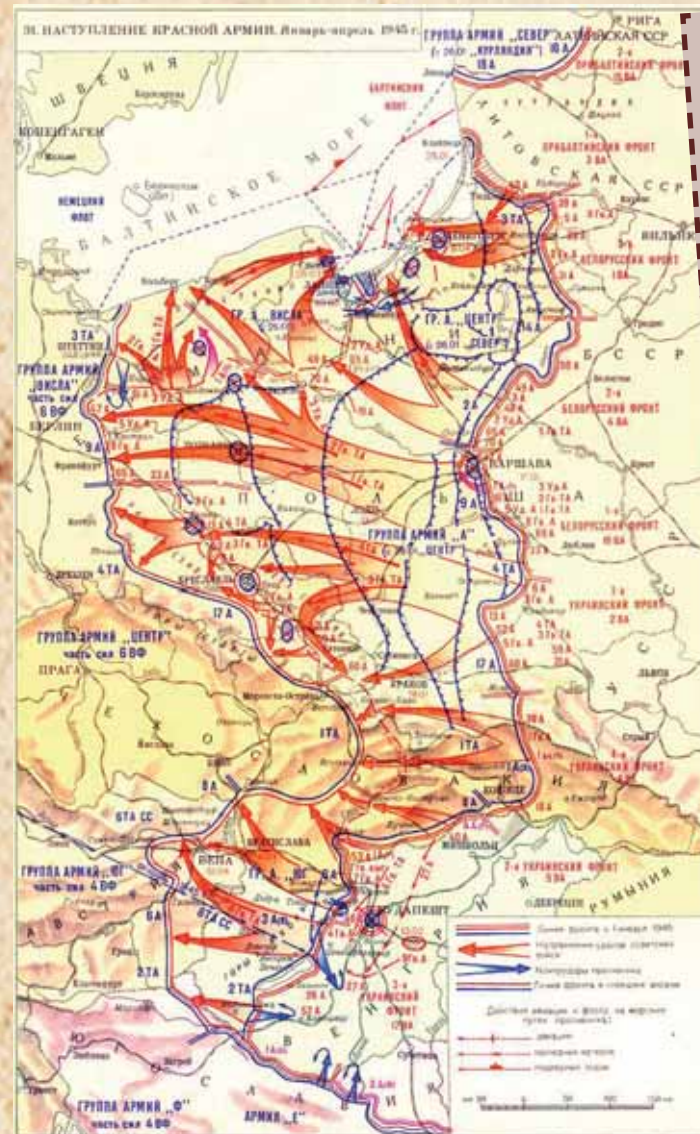
začleněno i pět tanků a dvě samohybná děla po předcházejících bojích v Karpatech silně zdemcované tankové brigády. Veškerý tento přesun se odehrál za nejpřísnějšího utajení. Protivník nesměl mít nejmenší tušení, že dochází k oslabení obranných pozic na řece Ondavě. Za tímto účelem muselo vyvinout několik kanónů, minometů a houfnic, které zůstaly u sboru, nebývalou aktivitu. Přesouvaly se postupně do jednotlivých původních palebných postavení a snažily se o co nejintenzivnější palbu. Protivník tak získal dojem, že se na jeho úseku něco děje, a nebyl si jist, zda se právě zde nepřipravuje ofenziva.

Československé dělostřelecké jednotky sice nebyly ještě na plných počtech, mnohé z obsluh tvořili nováčci, přesto představovaly významnou sílu. Do bitvy u Jasla se tak zapojilo kolem dvou a půl tisíce našich dělostřelců a více než devadesát dělostřeleckých a minometných hlavních.

Průzkum mapoval protivníka

První dělostřelecké jednotky vyrazily na trasu hned následujícího dne po doručení rozkazu, tedy 19. prosince 1944. Přesouvaly se po trase Havaj (na východním Slovensku), Medzilaborce, Borov, Habura, Čertižné, Czeremcha, Posada Jaslinska, Królik Polski, Iwonicz a Krosno. V obtížně průjezdném terénu bylo potřeba překonat i s technikou vzdálenost necelých sto kilometrů. Přesun byl ukončen 22. prosince 1944.

Československé dělostřelecké jednotky po dosažení místa nové dislokace přešly do podřízenosti 38. armády. Dělostřelci 3. brigády byli přiděleni 70. gardové divizi, jejich kolegové z 1. brigády posílili 140. a 305. divizi. Sborový

A kvíz

Výzbroj československého dělostřeleckého pluku 5 v bitvě u Jasla tvořily:
a) 122mm děla,
b) děla ráže 76 mm,
c) 152mm houfnice.

Správná odpověď: c

nástupišť k dobytí Berlína. Konkrétně se jednalo o východopruskou útočnou operaci, viselsko-oderskou útočnou operaci a západokarpatskou útočnou operaci. A právě do té poslední jmenované se zapojili naši dělostřelci.

Pět pluků a tankisté

V té době měl 1. čs. armádní sbor v SSSR celkově pět dělostřeleckých pluků. Součástí první brigády byl dělostřelecký pluk 1 a protitankový dělostřelecký pluk 2. Druhá paradesantní brigáda měla sice ve své organizační struktuře dělostřelecký oddíl, její zbytky se však po porážce Slovenského národního povstání musely stáhnout do hor bez jakékoliv těžší techniky a přejít na partyzánský způsob boje. Třetí brigáda měla k dispozici dělostřelecký pluk 3 a protitankový dělostřelecký pluk 4. Dělostřelecký pluk 5 byl zařazen pod velitelství sboru. Dělostřelecké pluky brigád byly vyzbrojené houfnicemi ráže 122 mm

dělostřelecký pluk 5 se pak stal podskupinou armádního dělostřelectva.

Ze všeho nejdříve bylo třeba zřídit zemljanky pro ubytování družstva a v některých případech zcela vybudovat, případně rozšířit, původní palebná postavení. Mezi místy velení, pozorovatelnami a palebnými postaveními bylo rovněž nutné natáhnout telefonní linky.

Dělostřelci pozorovatelé začali shromažďovat potřebné údaje o postavení protivníka. První linie úseku fronty na jih od Jasla držel XI. armádní sbor SS, jehož základ tvořila 545. divize lidových granátníků. Jí podřízený 1085. granátnický pluk zaujímal obranu na úseku Rostoki – severně Mierkowski. S ním sousedící úsek drželi vojáci I. praporu 1087. granátnického pluku. Další část linií k Nienaszówu bránil 585. granátnický pluk 320. divize lidových granátníků. Všechny tyto jednotky držely uvedené postavení již delší dobu. Tomu odpovídala i důkladnost německých pozic. Obranu tvořily tři linie souvislých zákopů. Před nimi byla umístěna minová pole a drátěné překážky. Druhá linie zákopů přitom využívala terénu na západním břehu řeky Wisloky. Třetí linie se pak táhla po západních březích řeky Ropy. Úkolem československých dělostřelců bylo těsně před zahájením útoku pozemních sil zničit okopy, pevnůstky, zbraňový systém a živou sílu protivníka. Ani období mezi jejich příjezdem a splněním tohoto zadání ale není možné označit jako klidné. Němci neustále napadali naše linie nečekanými rušivými dělostřeleckými přepady. Byli zranění a mrtví.

Dělostřelecká vichřice

Den útoku byl původně stanoven na 14. ledna 1945. Pro nepřízeň počasí však byl odložen. Noc ze 14. na 15. ledna naši vojáci většinou probdělali. Až teprve ráno bylo obsluhám oznámeno, že útok začne v 8.45 moskevského času. Signálem k zahájení palby byla salva z „katušů“. Vzápětí se připojilo veškeré dělostřelectvo. „V ranním přítmí jsem mohl pozorovat ohnivé dráhy raketových střel, záblesky dopadajících granátů a min a stále se rozrůstající dýmovou clonu nad německou linií. V této dělostřelecké vichřici se ani nedaly rozeznat dopady střel vlastního dělostřelectva. Musel jsem proto spoléhat výhradně na správné výpočty. Půda pode mnou se chvěla,“ popisoval velitel dělostřelectva 3. čs. samostatné brigády v SSSR Vilém Sacher.

Přípravná palba trvala šedesát pět minut. Na jejím sklonku zasáhlo i letectvo a těžké kulomety. Krátce před desátou vyrazila ke zteči pěchota i tanky. Rojnice a tanky zmizely v neuvěřitelně krátké době za clonou z tritrolového dýmu. „Postupoval jsem s velitelem 70. gardové divize generálem Gusevem. S potěšením jsem sledoval činnost tohoto frontového vojáka. Rozhodoval se okamžitě a energicky se dožadoval splnění rozkazů,“ vzpomínal pozdější generál Sacher. „Uspokojilo mne zjištění, že naše dělostřelectvo pracovalo dobře. Svědčily o tom zničené zákopy, roztržštěná betonová kulometná hnízda, sesuté úkryty. Dělostřelecká příprava zdeptala

i ty Němce, kteří zůstali naživu. Ohromení hrůzou nedokázali při zájímání dokonce ani zvednout ruce nad hlavu.“

Prudký postup tanků a pěchoty, účinná a nepřetržitá podpora i ze strany československého dělostřelectva, tohle všechno zabránilo Němcům zaujmout včas obranu na řece Wisloce. Pěchota zdolala rychle i tuto překážku a kolem poledne bylo obsazeno Jaslo. Již 18. ledna 1945 vojska 1. ukrajinského frontu dobyla Krakov. Za pouhé čtyři dny postoupila o sto kilometrů. Vojáci sovětské 38. armády zastavili svůj postup až počátkem února, a to pouhých čtyřicet kilometrů před Moravskou Ostravou.

První z československých dělostřeleckých jednotek se začaly vracet ke sboru bezprostředně po bitvě. Za nasazení v ní získali naši vojáci od sovětského velení pochvalné uznání. Třem z pěti našich dělostřeleckých pluků byl propůjčen čestný název Jaselský. Po roce 1948 se 15. leden slavil jako Den dělostřelectva. Památku této významné bitvy si připomíná i současná armáda. Čestný historický název Jaselská byl v květnu 1999 udělen někdejší 1. výcvikové a mobilizační základně dělostřelectva. V říjnu 2009 propůjčil prezident České republiky Václav Klaus stejný čestný název 13. dělostřelecké brigádě a dnes ho nese její nástupce, 13. dělostřelecký pluk v Jincích.

Dukla ve stylu retro

Jestli je v řadách Dukly Jihlava na co vzpomínat, tak je to právě na slavné působení armádního celku v naší nejvyšší hokejové soutěži. Dvanáctinásobný mistr nejvyšší československé ligy dal našemu hokeji takové borce, jakými byli bratři Holíkové, Klapáč, Suchý, Augusta, Hrbatý, Chalupa, Králík...

Prosincový sobotní podvečer uprostřed ad-ventu byl před beznadějně vyprodanými tribunami kladenské hokejové arény opravdovým svátkem ledního hokeje. Odpoledne nastoupili kladenští oceláři proti jihlavským duklákům k mistrovskému utkání první ligy v retrodresích z nejslavnějšího období obou legendárních klubů. Po utkání se však tribuny po střechu zaplněné haly nevyprázdnily. Naopak. Nesmiřitelné kotle plné rozpálených fandů obou týmů se semkly ke společnému chóru oslav ledového sportu. Zatímco na plochu najížděli další hráči, opět ve stejných historických „uniformách“, jen o nějakou generaci starší, z duklácké střídačky

se ozvalo hlasité: „Nazdáááá Balíku!“ To se velitel jihlavské oděry Pepík Augusta už objímal s koučem poldovských ocelářů Milanem „Balíkem“ Novým.

Na středovém kruhu se k prvnímu byly postavily zahajovací pětky vojáků proti poldovákům a zápas plný mistrů světa a olympijských vítězů na obou stranách odkrajoval první minuty časomíry. Utkání „nahoru dolů“ bylo odehráno někde hlavou, někde s trochou sebezapření při překonání jemné bolesti, ale především s obrovskou chutí. Padly první góly a soudě podle

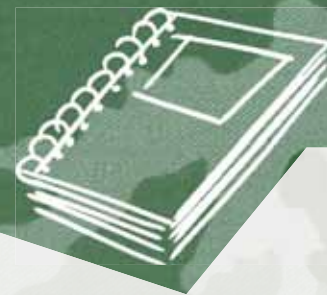

A fakta

Hokejový klub Dukla Jihlava vznikl jako armádní oddíl v roce 1956. V nejvyšší československé soutěži vybojoval celkem 12 mistrovských titulů. Jeho hráči měli velký podíl i na úspěších naší reprezentace. Klubu se velmi dařilo i v evropských pohárech. Během let vykonávalo v dresu Dukly Jihlava základní vojenskou službu mnoho slavných jmen československého hokeje. Právě skončení vojenské základní služby zlomilo částečně vaz i armádnímu hokejovému celku a v roce 1999 Jihlava opustila českou extraligu. V současné době žije za přispění města značka Dukla v Jihlavě dál, již bez armádních křídel. Hraje druhou nejvyšší hokejovou soutěž a pokouší se o návrat mezi elitu. Zatím se jí to podařilo jen na jednu sezónu.

hromského ohlušujícího řevu a potlesku bouřících ochozů, lhostejno do které branky. Došlo i na bitku s potupným stahováním retrodresů. Nikdo však trestnou lavici nezahřál. Dle verdiktu sudích i toto proběhlo, jako celé utkání, v rámci fair play. Přes maximální snahu obou mužstev zvítězit došlo ve finále na penaltový rozstřel. Ten rozhodl o třech vítězích – radosti ze sportu, hrdosti ke své značce a o vítězi největším, kterým se stal – samozřejmě – hokej.

Text a foto: Jana Deckerová

manuál profesionálního vojáka

Mezinárodní humanitární právo

V rubrice Manuál profesionálního vojáka bychom rádi přinášeli praktické rady z nejrůznějších oblastí, které nerozlučně patří ke službě a životu profesionálního vojáka. Postupně se tedy zaměříme na zdravotnictví, topografii, taktiku, zbraně, minové nebezpečí, péči o výstroj, logistiku, přežití, chování v zajetí atd. V úvodním dílu se budeme zabývat mezinárodním humanitárním právem (MHP).

Mezinárodní humanitární právo reguluje ozbrojené konflikty s cílem maximálně je humanizovat. Je souborem norem mezinárodního práva upravujících způsob vedení ozbrojených konfliktů za účelem zmírnění lidského utrpení způsobeného ozbrojeným konfliktem a poskytnutí ochrany vybraným skupinám osob v době ozbrojeného konfliktu, a to především těm, které se přímo neúčastní boje nebo z něj byly vyřazeny (v důsledku nemoci, zranění či zajetí).

Základním kodexem norem MHP jsou Ženevské úmluvy o ochraně obětí ozbrojených konfliktů z roku 1949 a jejich dodatkové protokoly z let 1977 a 2005.

V případě ozbrojeného konfliktu jsou obě strany povinny za všech okolností respektovat ustanovení mezinárodního válečného práva (též právo ozbrojených konfliktů či právo humanitární) a zajistit jeho zachování všemi svými příslušníky. Přitom je lhostejno, zda jde o válku vyhlášenou, či nikoli, zda je použití síly legální, nebo nelegální. Rovněž porušování tohoto práva protivníkem nemění nic na povinnosti druhé strany tato ustanovení zachovávat. Vážné porušení mezinárodního válečného práva představuje válečný zločin. Každý stát je povinen stíhat jeho porušování. Česká republika není výjimkou. Odpovědnost v tomto případě nesou nejen velitelé, ale i prostí vojáci. A to trestní či kázeňskou. A právě z toho důvodu by minimálně základní principy a zásady humanitárního práva měl velice dobře znát každý voják.

Zakázána je proradnost

Během ozbrojeného konfliktu lze používat jen dovolené způsoby a prostředky vedení boje, které jsou přesně specifikovány. Mezi způsoby přísně zakázané patří například proradnost. Tedy poškození prostřednictvím prostřednictvím vyvolání domněnky, že existuje dle MHP nárok na ochranu. Může se jednat například o fingované zranění či zneužití ochranného znaku. Zakázáno je rovněž způsobování nadměrných zranění či zbytečných útrap, dále rozsáhlých, vážných a dlouhodobých škod na životním prostředí. Naprosto nepřipustné je rovněž braní rukojmích, používání živých štítů či vydávání rozkazu nebrat žádné zajatce. Nepřipustné je i nadměrné ničení, které není nutné ke splnění bojového úkolu, a plnění.

Naopak povoleno je využívání válečné lsti. Například předstírání bojové činnosti, přesunů těžké techniky, rozmísťování a zhotovování maket techniky či zveřejňování dezinformací. Přípustné je také chystání léček na jednotky protivníka.

Zakázány jsou všechny prostředky, které způsobují nadměrné zranění a zbytečné útrapy. Platí striktní zákaz používání chemických, biologických a laserových oslepujících zbraní. Není možné používat ani zbraně, které zanechávají v lidském těle střeptiny nezjistitelné pomoci

A kvíz

Válečný zajatec je při výslechu povinen říci pouze:

- jméno, označení své jednotky a datum narození,
- svou hodnot, jméno a osobní číslo,
- jméno své a nadřízeného velitele a jak se dostal do zajetí.

rentgenového záření, dále protipěchotní miny a střely do ručních zbraní uzpůsobené tak, aby se v tkáni tříštily a deformovaly (např. střely dum-dum). Omezeno je i používání protitankových min, výbušných nástrah a zápalných látek.

Statut vyzvědače

Získávat potřebné informace o protivníkovi mohou osoby ve stejno-kroji či osoby neskrývající svůj status kombatan-ta. Tito lidé v případě zadržení mají nárok na to, aby se s nimi zacházelo jako s válečnými zajatci. Legitimní je i použití vyzvědačů skrývajících svůj skutečný úkol. Nesmí se ale účastnit boje a v případě zadržení nemají nárok na status válečného zajatce. Mohou být tedy odsouzeni a potrestáni.

Zajatí kombatan-ti mohou být dotazováni, jsou ale povinni sdělit jen svou hodnot, jméno a osobní číslo. Ani civilní obyvatelstvo znepřátelené strany nesmí být nuceno k podávání informací. Pořadí pomoci raněným či nemocným musí být zásadně stanovováno podle jejich zdravotního stavu. Je zakázáno jakékoliv nepříznivé rozlišování podle toho, ke které straně kdo patří.

Při vedení bojové činnosti by nemělo docházet ke zbytečným útrapám. Těm se samozřejmě během válečného konfliktu nedá zcela vyhnout. MHP ale vyžaduje, aby jejich zásah do fyzické a psychické integrity osob byl odůvodnitelný vojenskou nezbytností. Cílem boje je vyřazení protivníka, třeba i formou jeho usmrcení. Nemělo by ale docházet k zbytečné bolesti. Jednoznačný je i požadavek na humánní zacházení se všemi osobami, které se neúčastní boje. Přísně je zakázáno jakékoliv diskriminující či ponižující zacházení se zadrženými osobami, raněnými, nemocnými či civilním obyvatelstvem.

Bojové akce by se měly omezit jen na ty, které jsou nezbytné k přemožení protivníka. Jsou tedy zakázány veškeré operace, které nemají žádný vojenský přínos. Na druhou stranu je možné vést vojenský útok proti chráněnému objektu, pokud je zneužíván k vedení nepřátelských akcí. Může se jednat například o nemocnici, ze které je vedena palba. Ochranu ztrácí i chráněná osoba, která se aktivně účastní boje.

Zásada přiměřenosti

Při vedení boje sice nezbytně dochází k nezamýšleným škodám na civilních objektech a k nehodám majícím za následek zranění či úmrtí civilních osob. I v tomto případě ale musí platit zásada přiměřenosti. Tyto excesy nesmí překročit určitou míru. MHP zakazuje takové útoky, které by si vyžádaly zranění, úmrtí civilních osob a poškození či

zničení civilního objektu v takové míře, která by převyšovala očekávanou přímou vojenskou výhodu z daného útoku.

Nejenže, jak již bylo uvedeno, jsou zakázány útoky proti civilním osobám a objektům, ale dokonce i tzv. nerozlišující útoky. Tedy ty, u kterých nelze zajistit, že jejich cílem nebudou civilní osoby či objekty. Sem patří například střelba bez pozitivní identifikace či plošné bombardování vojenských cílů v hustě zalidněných oblastech. Ozbrojené síly jsou rovněž povinny využít všech dostupných opatření k omezení civilních škod a důkladně se přesvědčit, že cílem jejich útoku je skutečně vojenský objekt. Takové opatření může mít podobu varování před zahájením útoku. Zvláštní ochrany přitom požívá zdravotnický a duchovní personál a objekty, které využívá.

Objekty a osoby se zvláštní ochranou se označují červeným křížem na bílém poli. Červený půlměsíc se k tomuto účelu používá v arabských zemích. Jako poslední znak byl v roce 2005 v Ženevě přijat červený krystal. Došlo tak ke splnění podmínky Izraele pro vstup do mezinárodního zdravotnického hnutí.

Základní principy MHP

- Bojová činnost smí být vedena pouze proti vojenským cílům (osobám a objektům).
- Výběr způsobů a prostředků vedení boje není neomezený – musí ovšem zaručit omezení útoku jen na vojenské cíle a předcházet zbytečným zraněním.
- Útok na vzdávajícího se nebo raněného protivníka je zakázán.
- Ranění i nemocní (vojenští i civilní) mají právo na veškerou lékařskou péči odpovídající jejich zdravotnímu stavu. Zdravotnická zařízení a personál musí být respektováni a chráněni. Ochranným znakem je červený kříž, červený půlměsíc a červený krystal na bílém poli.
- Zajatí bojovníci a internovaní civilisté musí být respektováni a chráněni proti každému násilí, mají právo na zaopatření, zdravotnickou péči, výměnu informací a příjem pomocných zásilek.
- Každý má právo na spravedlivý soudní proces. Princip kolektivní viny je nepřipustný.
- Nikdo nesmí být podroben krutému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.
- Na obsazeném území je okupant povinen zajistit veřejný pořádek, zdravotnickou péči, zásobování obyvatelstva a provoz výchovných zařízení.

Text a foto: Vladimír Marek

Zdroje: Oficiální stránky Českého červeného kříže, Jiří Fuchs, Mezinárodní humanitární právo, Praha 2007

K identifikaci chráněných osob a objektů stanovilo MHP ochranné a rozlišovací znaky:

	Jmenovitě Červený kříž, Červený půlměsíc a Červený krystal . Tyto znaky jsou určeny pro ochranu zdravotnického a duchovního personálu a pro zdravotnické objekty. Česká republika je oprávněna používat znak Červeného kříže.
	Vzdávající se osoby, parlamentáři (vyjednávají přerušení palby či příměří)
	Objekty a personál civilní ochrany
	Kulturní statky (objekty) a přidružený personál
	Objekty obsahující nebezpečné síly (přehrady, hráze, atomové elektrárny)
	Tábor válečných zajatců (PW – Prisoner of War, PG – Prisonnier de Guerre)
	Tábor internovaných (civilních) osob (Internee Camp)

Interní komunikační portál

www.ikp.army.cz

O nových službách na portále s označením **Vzdělávání a Služba a práce v zahraničí** jste již byli informováni. Další částí IKP se v minulém měsíci stala složka s názvem **Prevence rizikového chování personálu resortu MO**.

Složka **Prevence rizikového chování personálu resortu MO** byla vytvořena na základě potřeby zabezpečit personálu resortu MO co největší dostupnost informací z oblasti primární prevence rizikového chování. Je členěna do dalších čtyřech částí: Aktuality, Dokumenty, Vzdelávání a Kontakty.

V Aktualitách naleznou uživatelé informace z oblasti primární prevence rizikového chování a informace o akcích organizovaných v rámci resortní prevence.

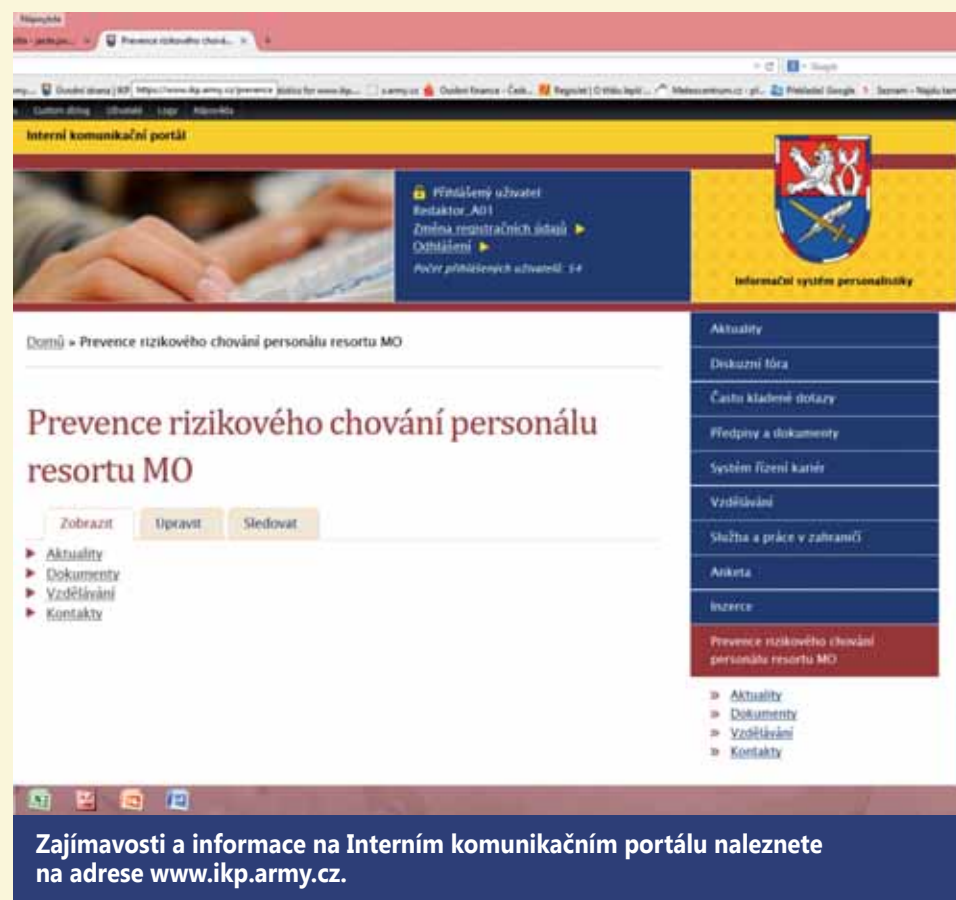
V Dokumentech pak budou pro uživatele dostupné materiály k této problematice (národní strategie v oblasti integrované protidrogové politiky, prevence kriminality a boje proti extremismu, resortní koncepce primární prevence a další), včetně odkazů na právní a vnitřní předpisy k dané problematice.

Ve Vzdelávání budou zveřejňovány informace o vzdělávacích aktivitách realizovaných v oblasti primární prevence v rámci resortu, popř. i mimo něj. Dále zde budou uveřejňovány podpůrné vzdělávací materiály (prezentace, publikace, odborné články atd.) např. k problematice látkových a nelátkových závislostí, kriminality, financí a ekonomické gramotnosti. Redakce počítá v budoucnosti i s nasazením e-learningu.

V Kontaktech uživatel nalezne kontaktní adresy a odkazy na resortní i mimoresortní odborníky zabývající se problematikou prevence (např. v oblasti poradenství a služeb vedoucích k podpoře kvality života personálu).

Současné s výše uvedenými novinkami je možné sledovat i některá další vylepšení stávající nabídky, např. vytvoření nové kategorie zaměstnance nazvané Státní zaměstnanec, ke které budou přiřazovány související dotazy a dokumenty nebo nově uveřejňované nabídky pracovních pozic civilních zaměstnanců ve velitelství NATO ve složce Inzerce – Výběrová řízení a nabídka míst.

Redakce IKP

Areport

Vydává MO ČR
Odbor komunikace a propagace
Tychonova 1, 160 01 Praha 6
IČO 60162694
www.army.cz

Redakce
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Telefony: 973 215 542, 973 215 786
Fax: 973 215 933
E-mail: areport@centrum.cz

Šéfredaktor: Vladimír Marek
Grafická úprava: Andrea Bělohávková
Jazyková korektura: Jaroslav Pajer, Jana Menšíková

V jednotkách ozbrojených sil rozšiřuje
VHÚ Praha – produkční oddělení
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Olga Endlová, tel. 973 215 563

Tisk: EUROPRINT, a. s.

Číslo indexu: 45 011
ISSN 1211-801X
Evidenční číslo: MK ČR E 5254

Uzávěrka čísla: 13. 1. 2015

Toto číslo vyšlo dne: 19. 1. 2015

Foto na titulní straně: Jana Deckerová

kontakty do redakce

Vladimír Marek (šéfredaktor)
telefon: 973 215 648
mobil: 724 033 410
e-mail: v.marek@post.cz
Jana Deckerová (redaktorka)
mobil: 606 604 733
e-mail: jana.deckerova@email.cz
Michal Voska (redaktor)
telefon: 973 215 868
mobil: 724 850 598
e-mail: voska.m@seznam.cz
Andrea Bělohávková (grafická)
telefon: 973 215 786
mobil: 601 579 644
e-mail: andrea.belohlavkova@seznam.cz
Jan Kouba (fotograf)
telefon: 973 215 664
mobil: 606 674 257
e-mail: foto.kouba@volny.cz

redakční rada

Jan Pejšek, plk. Jana Růžicková,
Vladimír Lukovský, Olga Haladová

informace pro autory

Aby mohla redakce proplatit honorář za zveřejněný příspěvek, musí jí autor zaslat tyto údaje:

- jméno a příjmení,
- datum narození (NE rodné číslo!),
- údaj, zda jde o VZP, o. z., AZ, anebo osobu mimo resort,
- adresu bydliště.

V případě VZP, o. z. i přísl. AZ dále:

- číslo VÚ či VZ a město posádky,
 - číslo RFO, který je vyplácí.
- V případě osoby mimo resort:
- číslo účtu, na který má být poslán honorář,
 - název a číslo banky,
 - na faxové č. 973 215 933 poslat kopii průkazního lístku k tomuto účtu.

Tyto údaje je účelné uvádět současně se zasíláním článkem. Není v silách redakce je zpětně zjišťovat.

Nasazena před dokončením

Dne 15. ledna 1940 vznikla ve Francii 1. čs. divize. A to v posádkových městech departementů Agde a Hérault. Cesta k vytvoření této naší vyšší jednotky ale nebyla vůbec jednoduchá. Až do vypuknutí druhé světové války a vyhlášení válečného stavu ze strany Francie Německu byl jedinou cestou pro všechny naše dobrovolníky v této zemi vstup do cizinecké legie. K dohodě o obnovení československé armády došlo až 2. října 1939.

Teprve 17. listopadu byl však uznán Československý národní výbor, který měl tuto dohodu realizovat. Ještě ten samý den schválil mobilizační rozkaz, který se týkal všech československých příslušníků mužského pohlaví ve Francii ve věku od osmnácti do padesáti let. U dobrovolníků byla věková hranice posunuta dokonce na pětapadesát let. V polovině prosince pak vydalo francouzské ministerstvo národní obrany výnos, v němž stanovilo, že se československá jednotka stane samostatným hospodářským tělesem v okamžiku, kdy bude na plných počtech a vycvičená. Do té doby jí měla být výstroj bezplatně zapůjčena. Jakmile získá statut samostatné hospodářské jednotky, převezme polní výstroj a výzbroj, kterou československá strana zaplatí. Československé vojsko bylo zařazeno mezi vycvikové divize typu B. Tedy ty, které mají být mobilizovány, vstrojeny a vyzbrojeny jako poslední.

Na začátku byl prapor

Praktické kroky k naplňování tohoto cíle začaly 29. září 1939, kdy byl v Agde zřízen 1. československý prapor a o pouhé dva týdny později dokonce pluk. V polovině listopadu vznikl další pluk. V prosinci následovaly dělostřelecké, ženijní, telegrafní a průzkumné jednotky. Počátkem ledna 1940 nařídila Československá vojenská správa novou organizaci našich jednotek. Kromě velitelství 1. čs. pěší divize mělo vzniknout ještě velitelství divizní pěchoty se třemi pěšími pluky, dělostřelecká vycviková skupina, vycviková skupina SPO (smíšený převážný oddíl) s přidělenými skupinami specialistů, telegrafistů a ženistů. Vše pak uzavírala skupina letců a náhradní těleso. Vznikl tedy ještě třetí pěší pluk. Každý z plu-

ků měl mít tři pěší prapory, velitelskou rotu, rotu doprovodných zbraní a pomocnou rotu.

Všechny tyto jednotky však v té době existovaly spíše jen na papíře. Na plánované počty divize o 9 657 vojáků byl sice k dispozici dostatek důstojníků, chybělo však mužstvo, které měla zajistit vyhlášená mobilizace. Počátkem roku 1940 bylo v Agde jen asi tři a půl tisíce vojáků. Největší příliv branců se očekával v prvních třech měsících roku 1940. Většina těchto mužů se však do naší zahraniční armády nehlásila dobrovolně. Více než osmdesát procent tvořili Slováci, kteří odešli z republiky v době hospodářské krize v první polovině třicátých let. Živili se zde většinou jako horníci, hutníci či zemědělství dělníci v oblastech severovýchodní Francie. V místech, kde našli nový domov, museli zanechat své rodiny mnohdy bez jakékoliv ekonomické podpory. Také jejich věkový průměr byl vyšší.

Interbrigadisté nenaplnili očekávání

V lednu 1940 nastoupilo rovněž více než čtyři sta bývalých interbrigadistů bojujících ve Španělsku během občanské války (červenec 1936 až duben 1939). Velení naší zahraniční armády do nich vkládalo jisté naděje, jednalo se totiž o vojáky, kteří měli za sebou poměrně bohaté bojové zkušenosti. Problém byl ale v tom, že až na výjimky se jednalo o zapálené komunisty, kteří měli negativní postoj k nadcházející válce. To se následně projevilo v jejich rozvratné agitaci.

„Vysoké morálce překážela příliš velká různorodost vojska. Nesporně tam byli většinou dobří, ideálně smýšlející lidé. Bohužel značné procento bylo i těch, kteří sem nepatřili, tedy nejrozumnější dobrodruhovité a jedinci, kteří využili možnosti dostat se na Západ a při nejbližší příležitosti se snažili z vojska odejít,“ hodnotil velitel divize generál

tří transporty dobrovolníků z libanonského Bejrútu.

Také doplňování zbraněmi, výstrojí a dalším materiálem se postupně zlepšovalo. Tedy alespoň pokud se týče množství.

„První plný předepsaný počet zbraní divize byl dosažen ve stavu pušek, které však neměly stejnou ráži. Následovaly kulomety, k nimž ale dlouho nebyly kulometné káry, a koně. Protiletadlové zaměřovače nebyly dodány vůbec. Divizní dělostřelectvo postupně dostalo kanóny ráže 75 mm (od února do dubna 1940), protitankové kanóny ráže 47 mm (v dubnu) a houfnice ráže 155 mm (v dubnu a květnu). Obdobně tomu bylo s minomety ráže 60 mm u pěchoty a smíšeného převážného oddílu. Minomety ráže 81 mm a protitankové kanóny ráže 25 mm nebyly dodány v plném počtu ani do odchodu pluků do pole. Na předepsaný počet 200 granátometů byl dodán pouze jeden. Většina optického materiálu došla v březnu, telefonní materiál v dubnu a radiostanice až v květnu. Lehké vojenské vozy, furgony a káry, jichž měla mít divize přes 240, byly dodávány od března, ale při odchodu pluků do pole jich ještě část chyběla,“ popisoval tristní stav v oblasti výzbroje druhoválečný veterán Gustav Svoboda. „Velmi špatná situace panovala ve vybavení koňmi, jichž měla mít redukováná divize 1 784. V březnu jich bylo dodáno jen pět procent, v dubnu jedna třetina a zbytek v květnu.

Převážná většina jezdeckých koní byla dodána remontními eskadronami a skoro všechny dělostřelecké tažné koně a vozatajské byli reversní, to jest mobilizované u zemědělců, vinohradníků a povozníků. Ještě horší byl postup dodávek motorových vozidel, jichž měla divize předepsáno skoro 900, z toho 260 motocyklů a 30 pásových obrněných transportérů. Dodávky začaly prakticky až v květnu, avšak plného počtu bylo dosaženo až den před odchodem do pole.“

Místo vycviku fronta

Druhosledovému charakteru naší divize odpovídala i výstroj československých vojáků. Většinou se jednalo o staré vyřazené francouzské stejnokroje. Ještě větší problémy způsobovala nejednotnost těchto uniforem. „Byli jsme špatně vybaveni a vstrojeni. Měli jsme staré francouzské uniformy ještě z 1. světové války, nebyly peníze na opravy a vojáci se velmi těžko mohli s takovým vybavením zúčastňovat pěšího i jezdeckého vycviku. Za vlastní finanční prostředky jsem proto zřídil opravářskou obuvnickou a sedlářskou dílnu, pro které jsem nakoupil materiál a nářadí,“ vzpomínal účetní jezdecké eskadrony dislokované v La Palme Jaromír Kůra, který před válkou pracoval u Bati.

I tento neutěšený stav z počátku budování našich jednotek se začal postupně zlepšovat. V prvních měsících roku 1940 dostaly jednotlivé útvary stejnokroje barvy khaki, takže při slavnostní přehlídce u příležitosti devadesátého výročí narození T. G. Masaryka 7. března nastupovali vojáci až na výjimky jednotně oblečení.

Když 10. května 1940 překročila německá vojska hranice Belgie, Nizozemska a Lucemburska, nebyla ale výstavba naší divize ani zdaleka dokončena. Poslední květnový den obdrželo československé velení rozkaz, aby se divize přesunula do 2. etapy. Jednalo se o prostor Autricourt – Montigny-sur-Aube, nacházející se asi dvě stě kilometrů v týlu levého křídla Maginotovy linie. Naši vojáci zde měli dokončit vycvik a provést nezbytná závěrečná plukovní a divizní cvičení. S ohledem na nepříznivý vývoj situace na frontě však byly naše pluky po příjezdu do oblasti soustředěny nasazený přímo na frontu.

Text: Vladimír Marek, foto: VÚA-VHA, archiv T. Jambora

A kvíz

Velitelem 1. československé divize ve Francii byl:
a) generál Sergej Ingr,
b) generál Alois Liška,
c) generál Rudolf Viest.

Správná odpověď: c

Velitel Hradní stráže nabízí volná systemizovaná místa pro VzP:

STRÁŽNÝ – hodnost svobodník

STARŠÍ STRÁŽNÝ – hodnost desátník

platová třída 7, bezpečnostní způsobilost na stupeň „Důvěrné“, kvalifikační předpoklad – střední odborné vzdělání s výučním listem, kvalifikační požadavek o, jazyková způsobilost 0000

Pracovní náplň

- 24hodinová služba v pravidelných cyklech
- vnější ostraha a obrana Pražského hradu – sídla prezidenta
- vnější ostraha a obrana dočasných sídel prezidenta a jeho hostů
- organizování a zajišťování vojenských poct při oficiálních návštěvách představitelů jiných států a při přijetí zastupitelských misí u prezidenta
- plnění úkolů v oblasti strážní a dozorcí služby

Požadujeme

- velmi dobrý zdravotní stav, zdravotní klasifikace A
- nejméně střední odborné vzdělání
- štíhlou postavu, bez viditelných kosmetických vad
- výšku 180–188 cm
- bez dioptrických brýlí
- cílené psychologické vyšetření pro službu u strážních jednotek Hradní stráže

Zájemci se mohou hlásit na tel. 973 209 331.